

Prometheus, Lucifer och oskulden

Prometheus, Lucifer och oskulden

drama i fem akter av Christian Lanciai

Personerna :

En gammal dam (Claire Clairmont som mycket gammal)
En ung journalist (André Maurois)
Rektorn vid Oxford University College
Hans kvinnliga sekreterare
Percy Bysshe Shelley (1792-1822)
Thomas Jefferson Hogg, hans studiekamrat
Harriet Westbrook, Shelleys första fru
Gamle Westbrook, hennes fader
Lord George Gordon Byron (1788-1824)
Rogers, bankir, skald och ungsman
Thomas Campbell, skald från Skottland
Thomas Moore, glad skald från Irland
Lady Melbourne och Lady Heathcote, panelhonor
Lady Caroline Lamb, en av Lord Byrons älskarinnor i England
Lord Grey och Lord Sheridan, högdjur i den engelska societeten
Annabella Milbanke, sedermera Lady Byron
William Godwin, fritänkare, far till Mary Wollstonecraft Shelley
Lady Jersey och Lady Elphinstone, panelhonor
Två panelhonor till
Lady Augusta Leigh, Lord Byrons halvsyster
Mary Wollstonecraft Shelley, Shelleys andra hustru
Leigh Hunt, skribent och redaktör
Mrs Marianne Hunt, hans hustru
Lord Eldon, domare vid rättegången mot Shelley
John Keats, diktare, före detta apotekare och läkare (1795-1820)
Marianna Segati och Margherita Cogni, två av Byrons älskarinnor i Venedig
George och Tom Keats, John Keats' bröder
Fanny Brawne, John Keats' fästnäs
Grevinnan Teresa Guiccioli, lord Byrons sista och yngsta älskarinna
Greve Guiccioli, en rik gammal man
Greve Gamba, Teresa Guicciolis far
En läkare
Claire Clairmont (som mycket ung)
Thomas Medwin, gammal klasskamrat med Shelley
Kapten Trelawny, gammal irländare med vilt förflutet
Kapten Edward Williams, Shelleys medseglare
Jane Williams, hans antagna fru
Kapten Roberts från Livornos hamn
en tjänare hos bankir Rogers
en tjänare hos lady Jersey
en tjänare hos Margherita Cogni
en tjänare hos greve Guiccioli
en av lord Byrons tjänare
en av greve Gambas tjänare
andra tjänare hos Byrons och Gambas

Leigh Hunts sex barn
Pisas polismästare
elva poliser under hans befäl
tjänarinna i Palazzo Lanfranchi
italienska soldater

Handlingen äger rum i England, Genève, Italien och Grekland.

Copyright © Christian Lanciai1989

Prometheus, Lucifer och oskulden – introduktion.

Detta drama kunde möjligen framföras på scen om man stryker prologen och epilogen, akt III scen 1 (i Genève) samt akt V scen 6. Man kunde till och med låta akt V scen 5 avsluta pjäsen. Eventuella film- eller radiobearbetningar behöver dock inte utelämna något.

Till det yttre handlar dramat om Byrons, Shelleys och Keats' liv. Tragedin Keats är dramats kärna fastän han bara förekommer i några scener i akt III och IV. Dramats mänskliga kärnpunkt är dock en person som aldrig förekommer på scenen: ett femårigt barn, Byrons dotter Allegra. Men egentligen handlar dramat mest och enbart om konstnärens förhållande till konsten, i det här fallet poesin.

Fastän dramat behandlar tre poeter är versifikation här tämligen sällsynt. Avsiktligt har författaren pressat ner så mycket som möjligt till ren prosa just för att få fram det mänskliga i de tre skaldernas beteenden, det är som om han i kontrast mot deras poetiska livsverk ville poängtera de mera prosaiska futiliteter som upptog större delen av deras liv; men att motstå poesin i skildringen av tre poeters liv har i längden blivit omöjligt. I akt II scen 2 frambruter det jamber genom lady Melbournes monolog, i akt IV ger författaren sina versmått fritt fram i scenerna 5-8, och först i den femte akten blir det prosaiskt mänskliga helt konsekvent för att desto skarpare kontrasteras av den höga avskedsstämningen i likbålsscenens högtidliga daktyler. Jamberna återkommer i scen 6, och både prologen och epilogen är helt jambiska.

Rent formellt håller sig spelet till noggrann verklighetsåtergivning, som om författaren ansträngt sig för att pressa ner tre extremt poetiska och högtflygande öden i sträng och nästan beskuren verklighetsbundenhet. Intervjun mellan den unge André Maurois och den mycket gamla Claire Clairmont 1879 har författaren använt sig av som ram för det hela. Han låter den gamla damen återge spridda episoder ur skaldernas liv, och hennes minne är kristallklart tills hon kommer till den femte akten. Där har författaren tagit sig friheten att blanda ihop olika scener med varandra. Därför är inte tidpunkten för femte aktens scener exakt angiven – i motsats till alla tidigare scener.

Dramat utmynnar i en direkt lovsång till poesin och konsten över huvud taget och i en hög moralisk standard när det gäller att särskilja mellan god och dålig konst. Det visar sig att den unge fransmannen mest fiskat efter säljbara ekivoka anekdoter, och den gamla Claire Clairmonts dom över honom blir fruktansvärd: "Ni kommer aldrig att kunna skriva någon poesi!"

För dess intima umgänge med poesins och konstens innersta väsen, för dess inträngande analyser och åskådliggörande av de litterära storheterna Shelleys och Byrons karaktärer, och för belysningen av konstens omänskliga krav i återgivningen av Keats' öde måste dramat betecknas som ett av författarens mest personliga, samtidigt som de intima detaljerna, de lågmälda samtalen och de många scenerna med bara två personer i dialog nästan gör detta tidsmässigt och skeendemässigt så omfattande spel till ett utpräglat kammerspel – tills femte aktens andra scen inleder finalen med att helt förändra pjäsens karaktär.

Göteborg 1 juli 1989.

Prolog.

Florens år 1879.

En gammal excentrisk dam som tidvis hemfallit åt långvarig sinesrubbnings sitter isolerad kringvärd av ett stort och mystiskt förflutet när den unge journalisten besöker henne.

Den gamla damen Unge oförskämde man, vad vill ni mig?
Den unge mannen Jag ville endast ställa några frågor.
Damen Det vill alla nyfikna asgamar som ej respekterar en föråldrad dam, som överlevt sin tid, sig själv och sina ideal, hur gammal hon än är.
Mannen Just för era ideals skull vågar jag besöka er.
Damen Ni hånar mig med ert besök.
Mannen Tvärtom, jag vill blott hedra er, som jag vill hedra Byron och hans vänners minnen.
Damen De var bara oförskämda hjärtekrossare.
Mannen Det tyckte ni ej då.
Damen Nåväl, min unge man, om ni vet såpass mycket om mig vet ni allt. Och varför vill ni plåga mig med att då ställa ytterligare närgångna frågor?
Mannen För att jag vill veta sanningen.
Damen Den har berättats tusen gånger och finns nedskrivna på pränt i alltför många böcker och brutala skändliga romaner.
Mannen Jag vill veta hela sanningen.
Damen Just den är vad all världen redan vet. Varenda läsare av romantik vet att jag utbjöd mig till den där Byron och bad honom enlevera mig, och hela världen vet att han tog mig på allvar och gav mig en dotter i Italien, och världslitteraturen skall förakta mig för evigt för den sakens skull.
Mannen Det är ej...
Damen (avbryter honom) Det är hela sanningen. Det finns ej läskiga detaljer för en kärleksdrägländ fransos som ni att ytterligare få fram av den historien. Den var just så komprometterande för mig som hela världen redan vet, och jag blev sinnessjuk i tjugo år som enda resultat, ty flickan, som var Byrons och min dotter, dog. (*sjunker tillfälligt in i sina minnen,*) Det var i klostret utanför Ravenna vid Bagnacavallo, ett förskräckligt ställe. Min lord Byron gav henne det fängelset på livstid. Ett femårigt barn! Vad hade det gjort honom? Ej ens levat. Men en sådan dålig fader var han. Alla föll för honom fastän han blev envars undergång. Den sextonåriga grevinnan Guiccioli fräntogs äkta man, den rikaste patronen i Romagna, som blev dömd till landsflykt, hon fick missfall med lord Byron, hennes helt oskyldiga föräldrar tvingades i landsflykt upp till Schweiz för hans skull, och det blev ej ordning mer i hennes liv förrän han gav henne tillbaka till den stackars greven, hennes make, och han själv begav sig för att dö i Grekland. Och hon var blott en i raden av de många vilkas liv han fullständigt förstörde, då han var en sådan karaktärlös och

misslyckad mänska. Han dög endast till att dikta, och det kunde han allenast medan han var ung. När Shelley dog så var han redan mer än utbränd och mer slut än om han redan vore död.

Mannen Det är ej hela sanningen.

Damen Det är det visst!

Mannen Ni visste mer om Shelley än om Byron, ty ni levde mer med Shelley än med Byron.

Damen Shelley var en gentleman som aldrig kom mig nära, och han hjälpte mig mot Byron, som ej var en gentleman. Allenast Goethe var en värre hjärtekrossare än Byron. Varje kvinna som de rörde fick sitt liv förstört igenom dem.

Mannen Jag ville gärna veta mer om Shelley, som dog okänd. Byron hade alla nog av medan han behärskade det Europa som han skrämde.

Damen Ingen kände Shelley. Ni, en sådan sentida och ynkelig reportageskribent och veckotidningskåseriposör och simpel publikfriare och kärleksdräglände fransos dessutom, skulle aldrig kunna sätta er in i den ogripbare Shelleys mystiska personlighet.

Mannen Men ni förmådde det.

Damen Nej, ingen kom så långt, ty Shelley flög för högt för oss inskränkta dödliga.

Mannen Förklara honom närmare för mig.

Damen Är ni då inte enbart road av lord Byrons eskapader och hans offers läskiga upplevelser av honom?

Mannen Jag vill gärna närmare förstå den ogripbare Shelley.

Damen Honom kan man ej förstå om man ej sätter sig ordentligt in i outhärdligheten med den hemska tragedin John Keats.

Mannen Jag önskar veta allt av er som världen inte vet.

Damen Jag vet ej allt, men jag kan ge er några närmare inblickar. Jag kan bara ge er spridda pusselbitar. Resten får ni forska fram på annat håll.

Mannen Jag är blott idel öra.

Damen Hör då noga på. Men märk väl: jag upplevde dem som människor endast, aldrig som poeter.

Mannen Mänskor är vi alla endast, vilka masker vi än bära.

Damen För de ordens skull skall jag ej dölja något för er om de stackars tre poeternas fåfänga karaktärer.

Akt I, Scen 1. Oxford University College, mars 1811.

Rektorn Har slynglarna infunnit sig?

sekreteraren Ja, de väntar här utanför.

Rektorn Hur verkar de? Ångerfulla? Skuldmedvetna?

sekreteraren Ingendera. Trotsiga och envisa.

Rektorn Jag får då boxas med dem i stället för att plåstra om dem, vilket jag hellre hade gjort, i synnerhet den ädlare av dem, den där vildhjärnan Shelley, som lär ha varit sin skolas tacksammaste ämne för mobbning.

sekreteraren Ingen av dem förtjänar någon skonsamhet för vad de gjort.

Rektorn Nej, jag vet. Släpp in dem.

(Den kvinnliga sekreteraren går ut och släpper på vägen in två unga studenter, Shelley och Hogg.)

Kom in, mina gossar. Sätt er ned.

(Studenterna sätter sig ned, tjurnackade och surmulna.)

Jag har här en pamflett framför mig som har sålts offentligt här i Oxford. Den heter "Om ateismens nödvändighet". Vet någon av er någonting om dess tillkomst? *(Studenterna tigger.)* Ni vet inte vem som har skrivit den? Ni har kanske inte ens läst den?

Shelley Jo, jag har läst den.

Rektorn Nå, vad tyckte du om den?

Shelley Den var mycket bra.

Hogg (efter toekan) Jag instämmer. Jag har också läst den. Författaren har rätt.

Rektorn Det är ni två de enda som tycker, för det är ni själva som har skrivit den.

Shelley (försöker) Jag kunde inte se något författarnamn under titeln.

Rektorn Nej, naturligtvis kunde du inte det, för du har ju själv utgivit den anonymt.

Hogg Det finns ingenting som talar för att Shelley eller jag skulle ha skrivit den.

Rektorn Kom igen, pojkar, alla vet att det är ni. Var har ni fått sådana idéer från? Räcker det inte med en revolution i Frankrike som fullständigt spårade ur? Vad nytta åstadkommer ni med att offentligt predika mot grundvalen i hela vårt rättssamhälle, vilken är Gud?

Shelley Gud är en fix idé som alltid enbart utnyttjats som terrormedel i utövandet av maktmissbruk.

Rektorn Ja, så står det i pamfletten, men den tesen kan ingen rättssamhällets tjänare acceptera, som tjänar en kristen kärlekens Gud i uppbyggandet av kanske världens enda konsekventa rättssamhälle.

Shelley Vi vänder oss enbart mot maktmissbruk och religiösa lögner och missförstånd, som utgör all den intolerans som utmärker alla kristna kyrkor.

Rektorn Alltså är det ändå du som har skrivit den, Percy Shelley. Du sade uttryckligen vi.

Shelley Jag menade oss som studenter och läsare av denna pamflett.

Rektorn Försök inte, Shelley. Språket i pamfletten är ditt, idéerna är dina och den ohängde skurken William Godwins, denne moderne Sokrates och förförare av dagens ungdom, denne galning till enbart skadlig idealist som slår blå dunster i alla revolutionära sinnen och driver dem till vettlös fanatism utan sans och vett! Vi kan bevisa att det är du, Percy Bysshe Shelley, som låtit trycka, sprida och sälja denna utmanande pamflett tillsammans med din farlige vän Thomas Jefferson Hogg, och vad ni har gjort är någonting oerhört! Ni har fläckt er skola, ert samhälle, er framtid och ert anseende med vettlösa hädelser mot Gud! Ni har burit er åt som dessa förryckta franska vilddjur som halshuggit konungen och drottningen av Frankrike och låtit pöbeln kalasa på deras blod! Ni är inte bättre än hundar och parasiter, ty detta har ni gjort i intellektualismens, det fria ordets och kunskapens eget heliga namn! Ni använder er humanistiska bildning till att beflicka humanismens yttersta grund! Det är oförlåtligt och oförsvarligt!

Shelley Framtiden kommer att ge denne författare rätt, och det är bara hysteriska maktmissbrukare som vänder sig mot pamflettens argument med enbart subjektiva känsloutbrott utan att ens försöka förstå dess alltigenom sakliga och förnuftiga innehåll.

Rektorn I förnuftets gudinnas namn lät Robespierre halshugga hundratusentals oskyldiga fransmäns halsar. Vilken framtid talar du om? En framtid där sådana revolutioner får härja fritt i alla länder?

Shelley Jag talar om en upplyst framtid som kommer att ta avstånd från alla former av bigotteri, som kännetecknar all självkrönt mänsklig ofelbarhet som etablerat sig genom maktmissbruk och intolerans.

Rektorn Mina pojkar, ni är båda lysande och hängivna studenter, och jag vill ogärna förlora er. Men hela världen vänder sig mot varje försök till detronisering av Gud, då hela världen beror av Gud för dess blotta existens. (*Shelley vill säga något.*) Jag har läst din pamflett. Jag vet vad du vill säga. Du förnekar inte Guds existens utan endast hans personlighet. Jag vet. Det hjälper inte. Ni måste ta ansvar för publikationen, makulera den och själva ta avstånd från dess idéer. Annars tvingas vi relegera er båda för gott.

Shelley (efter en tystnad) Dum scripsisti scripsisti.

Rektorn Och du, Hogg?

Hogg Pamfletten är tryckt anonymt, ingen har då rätt att utpeka någon som dess författare, dess upplaga är oåterkallelig, och (*ser på Shelley*) vi håller båda med den anonyme författarens idéer och kan ej i ärlighetens namn ta avstånd från dem.

Rektorn Då är ni båda hopplöst förlorade. Inser ni inte att vi i universitetet inte kan ha studenter som vägrar ta ansvar för offentligt tryckta och distribuerade skrifter och som vägrar svara ärligt på enkelt ställda frågor?

(*tystnad*)

Ni blir skriftligt och offentligt relegerade. Vänta er aldrig mer att få studera vid något kristet universitet. Gå!

Shelley Jag har varit deist, men jag blir aldrig kristen.

Rektorn Det är nog! Gå!

(*Pojkarna går. Sekreteraren öppnar dörren för dem. När de är borta:*)

Är det inte synd! Där går två av Englands briljantaste hjärnor förlorade i ren idealistisk dårskap.

sekreteraren Ni gjorde ert bästa, rektorn.

Rektorn Och ändå har jag misslyckats. Sådana här ledsamma episoder får mig att ändå bekymrat ställa mig frågan: hur fullkomligt är egentligen vårt universella kunskapssystem, när vårt universitets två klaraste hjärnor måste hamna utanför det?

Scen 2. Edinburgh, 28 augusti 1811.

Harriet Westbrook Vi måste gifta oss lagligt, Percy.

Shelley Du vet vad jag anser om det.

Harriet Ja, men nu har det gått så långt att vi är ute på så djupt vatten att vi inte längre kan simma in till stranden! Du har ju rymt med mig!

Shelley På din uttryckliga begäran.

Harriet Jag hade inget val. Endast du kunde rädda mig. Du anar inte hur de plågade mig där hemma! Jag hade bara att välja mellan självmord utan dig eller självmord med dig.

Shelley Du uppoffrar din utbildning för min skull.

Harriet Utbildning! Den där avskyvärda gamla skolan! Att återvända till skolan hade varit värre än självmord! Efter det att jag första gången träffade dig kunde jag aldrig mera bli normal. Jag föll för dig så fort jag såg dig. Ingen är så klok som du.

Shelley Mitt barn, du får mig att känna mig som en förförare av ett minderårigt barn. Du är ju bara sexton år. Hade det inte varit klokare om du givit dig till tåls i några år?

Harriet Du talar som en gammal farsgubbe fastän du själv bara är nitton!

Shelley Jag är född gammal. Jag är så gammal att jag föddes redan i framtiden.

Harriet Så talar en tidlös poet. Du ger mig inget val. Jag måste bli din.

Shelley Du tvingar mig att gifta mig med dig.

Harriet Jag beklagar att jag måste tvinga dig, men kärleken tvingar mig.

Shelley Men jag kan endast gå med på det här med laglig vigsel på ett villkor. Jag kan inte betrakta vårt äktenskap som bindande om det någonsin skulle leda till större plåga för oss båda än glädje. Hellre än att vi gör varandra olyckliga någon gång är det bättre att vi skiljs.

Harriet Är det ditt enda villkor?

Shelley Mitt absolut enda villkor.

Harriet Kärleken ställer aldrig några villkor.

Shelley Jag ägnar mig inte åt kärlek. Jag ägnar mig bara åt självuppoffring.

Harriet Då älskar du mig inte.

Shelley Det har jag aldrig sagt att jag gör. Men jag har offrat allt för dig.

Harriet Tag mig då och för mig då till altaret! Jag ställer inga villkor, för jag älskar dig, och därför accepterar jag av kärlek alla dina villkor.

Shelley Då kan jag gå under oket och acceptera den lagliga formalitetens outhärdliga bojour, medveten om att jag när som helst kan kasta av dem.

Harriet Bara du blir min!

Shelley Jag blev din i det ögonblick du först bestämde dig för att älska mig.

Harriet
Shelley Det var inte jag. Det var ödet.
Låt oss då anta ödets utmaning tillsammans.
(*de gå in till vigselförrättaren.*)

Scen 3. September 1811. Bankiren Rogers' villa ovanför Green Park.

Rogers Vi väntar på en tredje gäst.
Campbell Vem då, om jag får fråga?
Rogers Jag är inte särskilt väl bekant med honom, men vår irländske vän här känner honom väl.
Thomas Moore Jag borde göra det. Jag utmanade honom på duell för två och ett halvt år sedan.
Rogers Tillåt mig fråga – har ni duellerat sedan dess?
Moore Nej, någonting kom emellan. Den sprätten for utomlands, och mitt utmaningsbrev kom att ligga oöppnat på hans skrivbord tills han kom hem nu i juli. Jag råkade träffa honom då och frågade honom varför han aldrig besvarat min utmaning. Han svarade att han ännu inte öppnat sin post. Två dagar senare kom mitt brev tillbaka till mig från honom med sigillet orört.
Campbell Han har alltså aldrig läst det?
Moore Nej, och tusan är jag heller längre så intresserad av att möta honom på slagfältet. Han är ju en modig och skicklig karl, som simmat över Hellesponten, och jag har ju en söt ung fru att leva för nu. Det hade jag inte då.
Rogers Det var därför vår irländske vän frågade mig om jag kunde stå för en försoningslunch i stor stil. Det hade jag naturligtvis ingenting emot, men ett känsligt sinne som vår vän Byrons får man handskas försiktigt med. Därför är ni så få gäster.
Campbell Är ni rädd för hans vredesutbrott?
Rogers Nej, men jag är rädd för att han inte skall våga sig in. Han har blivit så extremt folkskygg av sig efter sin moders död i förra månaden. Han går med ett ständigt åskmoln i ansiktet som regnar ofta.
Moore Det är meningen, Campbell, att vi skall få honom i gängorna igen. Det är kanske vår litterära uppgift här i världen.
Campbell Ett geni får man aldrig i gängorna, ty han är bara geni så länge han förblir ur gängorna.
Rogers Mina herrar, jag hör hans vagn stanna där utanför. Får jag be er visa mig den diskretionen att avlägsna er tills han är inne? Han haltar svårt och vill aldrig att någon skall lägga märke till det.
Campbell Hur länge skall vi hålla oss borta?
Rogers Tills han väl är inne. Sedan är han fast, och min goda mat kommer att väcka honom ur hans grav.
Campbell Låt oss gå, Tom Moore.
Moore (*till Rogers*) Vi kommer in igen så fort du lyckats få Hamlet satt vid bordet.
Rogers Tack för det, mina vänner. (*de gå. Endast Rogers blir kvar. Lord Byron inkommer från andra hållet helt svartklädd och med sorgband men med vit krage.*)
Det gläder mig att ni kunde komma, min vän.
Byron Tack. Det gläder inte mig.
Rogers Jag hoppas det skall glädja er mera snart.
Byron Egentligen kunde jag inte komma. Jag lyckades ta mig hit endast genom en kraftansträngning för att övervinna min egen vilja.
Får jag slå mig ned? Jag är mycket trött nu för tiden.
Rogers Var så god. Vi kan inleda middagen genast.
(*Byron sätter sig. Genast inkommer Moore och Campbell.*)
Moore Tjänare, Byron!

Campbell Nej, sitt kvar för all del!
 Byron Var kommer ni ifrån?
 Campbell Vi fängslades båda av vår vän Rogers ypperliga bibliotek. Allt han har att bjuda på är utsökt: kultur, mat, fester, prakt och smak. Inte sant, Thomas Moore?
 Moore Därför är vi så glada åt att se dig här, Byron.
 Campbell Du har fortfarande sorg efter din mor, ser jag.
 Byron Ja, smärtan är utsäglig.
 Moore Du ser närmast ut som om du själv kom direkt ur graven.
 Byron Ja, jag har faktiskt varit där, Tom, och det utan vår berömda duell.
 Moore (*skrattar*) Den kommer, George, den kommer!
 Byron Den lär väl i så fall bli en muntration. Det är kanske just vad jag behöver.
 Rogers Apropos det, mina vänner, får jag be er slå er till bords. Du sitter bra som du sitter, Byron. Får jag be er andra slå er ned här. (*visar sina gäster plats*)
 Moore Hur var det egentligen i Grekland, Byron? Såg du mycket slagsmål?
 Byron Nej, jag såg bara mycket blod. På hederligt sätt, med knytnävarna, slåss man numera nästan bara i Irland.
 Campbell Vi då?
 Byron Ni, Thomas Campbell, slåss mer som grekerna då ni skottar har det gemensamt med Greklands och Albanien krigare att ni utmanar era förtryckare med att visa benen.

(*Campbell och Moore skrattar.*)

Campbell Faktum är att vi rör oss mycket ledigare med kilt än vad både Europas herrar och damer gör i sina fotsida schabrak och åtstramad korsettkostymer.
 Moore Du menar att alla människor borde gå omkring i kilt, så att man även allmänt fick se benen på damerna? (*Moore och Campbell skrattar.*)
 Campbell Varför inte? Det är ingen dum idé!
 Rogers Mina vänner, får jag bjuda er på litet soppa?
 Moore Gärna det.
 Campbell Gärna det.
 Byron Tack, inte för mig.
 Moore Varför inte det då, Byron? Vår bankir här åstadkommer Londons ätligaste soppor!
 Byron Tack, jag äter aldrig soppa.
 Rogers Vad får jag då bjuda på? Hur vore det med litet fisk?
 Campbell Gärna det.
 Moore Gärna det.
 Byron Tack, inte för mig.
 Campbell Din trumpne puritan, vet du då inte att mästare Rogers här tillreder världens läckraste fiskrätter?
 Byron Tack, men jag äter aldrig fisk.
 Rogers Då måste vi alltså bjuda vår hedersgäst på kött. Bär in lammsadeln, butler!
 en tjänare Ja, Sir.
 Moore Härligt!
 Campbell Jag är utsvulten.
 Byron Tack, men jag ber att få avstå.
 Moore Men lammsadel, Byron! Det kan du väl inte motstå!
 Campbell Tillredd i Rogers förstklassiga kök, det förnämsta i London!
 Byron Tack, men jag äter aldrig kött.
 Moore Jag vet vad vår Lord Byron då behöver. Ett glas vin!
 Rogers Får det lov att vara ett glas vin, George?
 Byron Nej tack.
 Moore Men Byron! Du får själv välja vilken sort! Vår bankir har alla världens ypperligaste viner i sin källare! Det är bara att beställa!

Campbell Du kan inte tacka nej till ett glas vin, Byron!

Byron Tack, men jag dricker aldrig vin.

Rogers Min vän, du gör mig förtvivad. Vad tusan lever du då på egentligen om du varken äter mat eller dricker vin?

Byron (rättframt) Torra skorpor och mineralvatten.

Rogers (brydd) Butler, gå och se om du kan trolla fram litet torra skorpor och mineralvatten åt vår hedersgäst.

Tjänaren Jag beklagar, Sir, men vi har varken det ena eller det andra i huset.

Rogers Då står vi inför en katastrof. För första gången har vi en gäst som vi inte kan förpläga så som han önskar. Jag beklagar verkligen detta, min vän Lord Byron. Finns det ingenting annat du kan nedlåta dig till att intaga?

Byron (tiger)

Tjänaren Ursäkta mig, Sir, men när köksan är sjuk brukar hon mosa en potatis i litet ättika.

Rogers Vad sägs om det, Byron?

Byron Det låter som något nytt som tål att prövas.

Rogers Butler, servera lord Byron litet potatis med ättika.

Tjänaren Ja, Sir. (går)

Moore Dina vanor, Byron, trotsar all beskrivning. Jag trodde att de mest inbitna kalvinisterna i Skottland åtminstone fortfarande drack whisky.

Byron (allvarligt) Min mor är död, Thomas.

Campbell Ja, om hon var kalvinist och ägde dina vanor, Byron, så dog hon väl av det eller blev åtminstone galen av det.

Rogers (alarmerad) Thomas Campbell!

Byron Det var inte det som gjorde henne sinnessjuk, Thomas Campbell. Den som drev henne galen var jag, hennes son.

Campbell Hur lyckades du med det, du som är så kärnsund?

Byron Jag är rädd, Thomas Campbell, att min kärnsundhet kan driva vilken kvinna som helst från vettet.

Moore Det måste vi pröva!
(Potatisen och ättikan bäres in åt Byron. De andra tittar förundrat på medan Byron mosar potatisen och sedan dränker den i ättika, varefter han faktiskt börjar äta.)

Är livet verkligen så bittert för dig, George?

Byron Jag önskar det vore bittrare.

Moore Inte i vårt sällskap, George! Du skall få se efter två veckor här i London! Då skall inte ett spelhus, inte en hora och inte en pub mera gå säker för dig!

Byron Skall vi slå vad?

Moore Det får då bli ett vad i stället för en duell. Vad sägs om det?

Byron Vi kan ju alltid pröva. Vad vill du slå vad om?

Moore Jag slår vad om att du inom ett halvår har lockat bort en dam av börd från hennes äktenskap.

Byron Jag förför inte damer, Tom Moore. De förför mig.

Campbell Det är samma sak. Antingen finns avsikten hos mannen och handlingen hos kvinnan eller tvärtom. Om båda faktorerna finns hos bara den ena parten misslyckas han, och det blir olycklig kärlek.

Byron Låt oss se, Tom Moore. Jag antar ditt vad. För mig till vilka ställen du vill och presentera mig för vilka damer du vill, men om jag inte i mars nästa år har ett kärleksbrev i min hand från en gift dam av börd, så har du förlorat medan mitt rykte har segrat.

Moore (förtjust) Topp!
(Han höjer sitt glas. De fyra vännerna skålar, Rogers, Moore och Campbell i vin, Byron, alltjämt allvarsam som hittills, i vatten.)

Scen 4. Balen hos Lady Heathcote, 6 juli 1813.

Lady Melbourne Vad är det senaste i kriget mellan lord Byron och lady Caroline Lamb?
Lady Heathcote Alla försöker få dem att komma tillsammans bara för att få njuta av explosionen.
Melbourne Är all fred då otänkbar?
Heathcote Lord Byron förlåter aldrig, och lady Caroline lämnar honom aldrig i fred.
Melbourne Ack, dessa ungdomar! Är då alla bemödanden från den äkta mannens sida, vår stackars älskling William Lamb, att försöka åstadkomma en försoning alldeles gagnlösa?
Heathcote Lord Byron anser sig förolämpad av båda, av honom för att han ber lorden tala med hans hustru och av henne för att hon förföljer honom med sina häpnadsväckande brev.
Melbourne Men se, här kommer lady Caroline Lamb nu! Vilken enastående skön flicka hon ändå är! Hur kan väl lord Byron motstå henne?
Heathcote Det kunde han inte. Hon var hans älskarinna i tre månader. Problemet är att han fann en annan medan hon inte kunde släppa honom.
Melbourne Lady Caroline! Ni är vackrare än någonsin!
Caroline Tack! Det är då inte den där lord Byrons förtjänst!
Melbourne Men, min flicka, bör ni inte lämna honom i fred?
Caroline Aldrig, så länge jag inte får frid för honom!
Melbourne Men era märkliga brev till honom är omtalade i hela societeten!
Caroline Så bra! Då får han höra från flera håll än mitt vilken knöl han är!
Melbourne Men lady Caroline!
Caroline Skyll inte på mig om han en dag begår självmord! Det är vad han förtjänar! Han är ju inte rumsren! Han förför ju vem som helst och till och med sin egen syster!
(*Alla blir tysta. Lord Byron har kommit och står mitt i sällskapet.*)
Heathcote (orolig, till en betjänt) Fort! En vals! (*denne skyndar till kapellmästaren. En vals spelar upp.*)
Kära lady Caroline, ni måste öppna balen!
Caroline Med vem skall jag då dansa? Jag ser då bara klumpfötter här!
Byron Ni kan dansa med varenda en av de närvarande herrarna, lady Caroline. Ni dansar bättre än alla andra, och det skall bli mig ett nöje att få studera er när ni byter kavaljer hela kvällen.
Caroline Tack för att jag slipper dansa med er.
Byron Lady Caroline, ni har trampat mig på tårna alldeles tillräckligt för resten av min livstid.
Lord Grey (till Sheridan) För bara ett år sen var de societetens vackraste och käraste par. Till och med hennes man uppmuntrade deras förbindelse.
Sheridan Varför spårade den ur?
Lord Grey Lord Byron fann en annan, och hon begick misstaget att vägra acceptera det. Sedan dess har kriget ständigt trappats upp från hennes sida. Hon har till och med bränt hans dikter under formella hedniska riter och honom själv in effigie.
Sheridan Och hans motdrag?
Grey (med en suck) Han försöker bara glömma henne genom ständigt nya älskarinnor.
Sheridan Det kan ju inte vara bra för honom.
Grey Nej.
Caroline (avbryter dansen) Ursäkta, jag mår inte bra. (*går till buffén.*)
Byron (råkar komma till samma ställe med en dam vid armen) Så synd att ni har lämnat dansgolvet.
Caroline Hur så?

Byron Ingen dansade som ni.
 Caroline (*griper en kniv*) Varför har ni då en annan dam vid er arm?
 Byron Gå på bara, kära vän, men vill ni ställa till med en romersk tragedi så vänd kniven mot ert eget hjärta och inte mot mitt. Mitt har ni redan lyckats skära i strimlor.
 Caroline Byron! Ditt ord är min lag! (*skär sig hänsynslöst utan att lyckas åstadkomma annat än skärsår, så att åtminstone blodet strittar.*)
 Heathcote Skandal! Skandal!
 Sheridan Stoppa henne!
 Lord Grey Ta kniven ifrån henne!
 Byron (*cyniskt*) Det är bara ett av hennes nya trick. (*vänder sig bort från scenen och går till synes likgiltig ut därifrån.*)
 Melbourne Drink litet vatten, kära lady Caroline!
 Caroline (*ursinnig och alldeles blodig*) Varför får jag inte dö! (*får ett glas vatten som hon ursinnigt slänger i golvet så att det splittras.*)
 (*Stor uppståndelse. Alla flockas omkring lady Caroline.*)
 Lord Grey (*till Sheridan*) Jag kan se hennes make framför mig nu när han får veta om detta hennes offentliga självmordsförsök i morgon. Han kommer att säga: "Synd att hon inte lyckades!"
 Sheridan Och lord Byron?
 Grey Han kommer också att beklaga att hon inte lyckades. Denna skandal lär förena älskaren och den äkta mannen i förenad front mot den alltför älskande och alltför förförda kvinnan.
 Sheridan Men Byron säger att han aldrig har förfört en kvinna.
 Grey Han behöver inte göra det. Han får dem ändå.

Scen 5. Windsor, 24 mars 1814.

Harriet Kom ihåg, Percy, att det är du själv som vill det!
 Shelley Vi är så illa tvungna, Harriet. Det är mot min vilja, men vi måste göra det.
 Harriet Ja, inte förstår då jag varför vi måste gifta oss på nytt fast vi redan är gifta! Och du som principiellt är emot alla lagliga äktenskap!
 Shelley Vi har inget val, Harriet. Vi måste leva. Vi måste kunna ge mat åt våra barn. Min far kan när som helst dra in mitt underhåll, som han gjort förut, och då står vi där. Jag är skyldig dig den enda trygghet jag kan ge, som är mitt eget adliga namn enligt engelsk lag och de privilegier som därtill hör.
 Harriet Jag bryr mig inte om ditt namn. Allt jag vill ha är dig, men ända sedan vi började legalisera vårt förhållande har jag bara förlorat dig mer och mer, och det här kyrkliga bröllopet tycks bli kronan på verket.
 Shelley Det är inte bara mitt fel. Du vet hur skändligt Hogg bar sig åt när han försökte förföra dig, sin bäste väns hustru, och du var bara smickrad av hans försök.
 Harriet Han var bara snäll mot mig.
 Shelley Han var bara snäll mot dig! Han krossade mitt hjärta! Och din fördömda syster sedan, som jag aldrig slipper! Kan du då aldrig klara dig utan henne?
 Harriet Hon hindrar mig från att bli uttråkad.
 Shelley Hon hindrar dig från att bli uttråkad med att bara tråka ut mig! Är jag då så tråkig att hennes professionella tramsighet förnöjer dig mera?
 Harriet Du vet att din filosofi och höga lärdom är för svåra för mig.
 Shelley För svåra för dig, din enkelspåriga gås! Du är bara för lat för att vilja läsa och studera! Det är allt!
 Harriet Du vet att jag saknar den fallenheten och begåvningen. Vi kvinnor är till för att roa oss och föda barn och behaga våra män.
 Shelley Ja, ni är bara till för att roa er med erbarmligt trams!

Harriet Lugna dig nu, pojken min! Ska vi gå in och gifta oss eller inte?
Shelley Vi är så illa tvungna. Om jag någonsin får en son måste jag kunna ge honom mitt namn och titel och det lagligt. Därför måste vi förnedra oss med att böja knä i den engelska kyrkan.
Harriet Vi har en dotter som du älskar. Kan du inte nöja dig med det? Måste du vara lika manschauvinistisk som alla andra odrägliga tyranner som bara plågar sina fruar med att tvinga dem till att föda en son åt dem?
Shelley Börja inte nu igen, Harriet. Låt oss gå in och få det undanstökat. Jag lovar dig att det är sista gången som du behöver gifta dig lagligt med mig.
(de går in i kyrkan.)

Scen 6. London, juli 1814.

Harriet Här är jag, min make. Du har bett mig komma till London. Har någonting hänt?
Shelley Alltför mycket har hänt. Harriet, vi måste skiljas.
Harriet Skiljas? Jag förstår inte....
Shelley Jag skall fortsätta sörja för dig, men vi kan inte längre leva som makar.
Harriet Har du då blivit alldeles galen? Jag väntar ju ditt andra barn!
Shelley Jag vet, men jag har aldrig älskat dig. Jag gifte mig med dig bara för att hjälpa dig.
Harriet Min Gud! Han är galen!
Shelley Ja, Harriet, jag är galen, ty jag är förälskad. Jag kan inte hjälpa det. Jag ville det inte själv. Men jag är verkligen förälskad, och mina känslor är fullständigt besvarade.
Harriet Vem är hon?
Shelley Mary Wollstonecraft, dotter till min mästare William Godwin.
Harriet Herre du milde! Den äventyrerskan! Den libertinen! Dotter till den bedragaren, den falska profeten, den förföraren av ditt goda hjärta, den ateisten, den humbugen, den djävulen!
Shelley Harriet, bli inte upprörd.
Harriet Du driver mig galen! Skall du överge mig med dina två barn?
Shelley Jag har sagt att jag skall fortsätta försörja dig.
Harriet Du lockade mig bort från min familj och avbröt mig i min utbildning, och så går du sedan bara och lämnar mig – för en slinka!
Shelley Harriet, besinna dig. Det måste bli så. Vi har inte älskat varann så att det kan hålla. Vi har egentligen bara varit vänner. Låt oss förbli vänner men befria oss själva från alla falska bördor av lögn och förställning.
Harriet Lögn och förställning, din fördärvare! Vad kan det väl bli av mitt liv utan dig? Du tog ju allt ifrån mig!
Shelley Inte en penny skall tas ifrån dig. Tvärtom skall ditt underhåll fortsätta för alltid, och du får behålla mina barn.
Harriet Du berövar dina barn deras fader och gör deras moder till änka!
Shelley Dramatisera inte nu, lilla Harriet. Det gör bara saken värre för dig själv. Mitt beslut är oåterkalleligt.
Harriet Skall du då förföra och enlevera den där – slampan?
Shelley Vi reser till Frankrike i morgon.
Harriet Måtte ni då aldrig komma levande tillbaka! *(brister ut i gråt och störtar ut.)*
Shelley (ensam) Där förlorade jag en fru – för att vinna en annan. Men det känns som att ha befriat mig själv från ett fängelse för att finna lyckan, paradiset, mig själv och en framtid. Världen må förlåta mig, men själv gör jag det aldrig. Å andra sidan kommer många aldrig att förlåta mig, medan jag själv omöjligt kan känna någon ånger. Jag tycker synd om Harriet men älskar Mary – så enkelt är det. Och jag vet, att min kärlek för Mary är det enda riktigt gudomliga jag någonsin känt. Alltså, farväl, England, och välkommen, Frankrike!

Scen 7. Seaham, november 1814.

Annabella Lord Byron, det var länge sedan. (*räcker fram handen*)
Byron (*kysser den*) Var det? Umgås vi icke dagligen i våra drömmar?
Annabella Det är inte det samma som att se varandra i verkligheten.
Byron Har jag inte dagligen skrivit brev till er?
Annabella Det är inte heller det samma som att se varandra i verkligheten.
Byron Dock är vi förlovade, och det kan ni ej förklara bort.
Annabella Ja, vi är trolovade, men det har vi varit nu i två månader. Därför är det märkvärdigt att ni väntat så länge med att komma hit och besöka mig.
Byron Ni vet, familjeangelägenheter.
Annabella Ja, lord Byron, jag vet, er syster.
Byron Se inte så menande på mig. Har jag ej skyldigheter mot min syster?
Annabella Jag vet allt om er syster, lord Byron. Det var icke er skyldighet att göra henne med barn.
Byron (*slår ut med händerna*) Det bara blev så.
Annabella Är det alltid så att det bara blir så när man gör en kvinna med barn?
Byron Jag försäkrar er att hon inte hade någonting emot det.
Annabella I så fall förstår jag varför ni väntade så länge med att komma hit. Hon måste naturligtvis ha haft en hel del emot att ni gifter er med mig.
Byron Jag försäkrar er, att det hade hon ingenting emot.
Annabella Är ni oärlig, eller är hon onaturlig?
Byron Jag försäkrar er att jag är ärlig och hon naturlig. Hon fick själv läsa det brev i vilket ni svarade ja på mitt frieri, och hon menade uppriktigt att det var det bästa och vackraste brev hon någonsin läst.
Annabella Glömde hon så fort sitt barn med er?
Byron Annabella, låt oss inte diskutera henne mera. Hon är min syster och har ingenting med mitt äktenskap att göra. Jag älskar er, åtminstone är det min avsikt att göra det, och Augusta vet att hon ingenting mer har att vänta sig av mig utom som sin broder.
Annabella Lord Byron, jag måste vara försiktig med er, ty jag är väl underrättad om ert rykte. Jag har inga illusioner om att ni alltid kommer att vara mig trogen. Just därför är det desto viktigare att jag alltid får veta var jag står. Jag vet att ni inte älskar mig. Jag kräver ingen kärlek av er, men om jag skall bli er hustru måste jag kräva fullständig uppriktighet. Jag vet kanske mer om er än ni själv, och åtminstone vet jag mycket mer än vad ni har omtalat för mig. Exempelvis är jag väl informerad om att ert främsta intresse när ni sände mig ert andra frieri var om huruvida lady Frances Webster skulle besluta sig för att bedra sin man med er eller inte.
Byron Miss Millbanke, om ni visste det, hur kunde ni då uppmuntra mig?
Annabella Lord Byron, ni behöver en gemål, och jag var den enda som någonsin sade nej till er. En man som ingen kvinna förmår säga nej till behöver just en sådan kvinna som kan säga nej till honom vid behov. Jag är den enda kvinnan av det slaget i ert liv. Inte sant?
Byron Jag har aldrig kunnat glömma er efter ert avslag på mitt första frieri.
Annabella Det lär ha varit ert livs första nederlag.
Byron Uppriktigt sagt så väntade jag det inte.
Annabella Väntade ni ett annat svar på ert andra frieri?
Byron Jag visste inte vad jag hade att vänta. Men jag hade ingenting att förlora.
Annabella Utom alla era tillfälliga älskarinnor, som exempelvis er syster.
Byron De var alla förlorade från början.
Annabella Men inte jag?
Byron Nej, inte ni.
Annabella Lord Byron, vi blir ett omaka par, men olyckligtvis har jag en viss svaghet för att gärna vilja offra mig för er. Endast den svagheten hos mig gör vår förening möjlig. Jag vet inte vad den svagheten kommer av. Kanske det är moderskänslor, kanske det är

ömkan med er, kanske är det blott en nyck, men kärlek är det inte. Om ni kan hålla till godo med det, så tillhör jag er trots alla era laster.

Byron Annabella, aldrig har en kvinna fallit för mig i så nyktert tillstånd. Jag älskar er lika litet tillbaka. Kanske är det just därför bara som vi passar för varandra.

Annabella Det är en intressant teori, lord Byron.

Byron Ni är då alltjämt samma parallelogram-prinsessa.

Annabella Ja, lord Byron, och emedan jag är just så geometriskt klartänkt är det ni som har fallit för mig och inte tvärtom. Kom alltid ihåg det, lord Byron.

Byron Ja, min kära trolovade Parallelogram-Prinsessa.

(kysser henne på pannan. De gå förtroligt därifrån, hon med sin arm i lord Byrons.)

Akt II Scen 1. Januari 1816.

Godwin Men Percy, du var som en son för mig. Hur kunde du då handla så emot mig?

Shelley Försök att förstå oss, svärfar....

Godwin Jag är inte din svärfar!

Shelley Jag är oåterkalleligt gift med Mary.

Godwin Du är oåterkalleligt gift med Harriet Westbrook, som du har barn med och som du har gift dig med lagligt två gånger! Sedan har du förfört min dotter efteråt och gjort henne till din frilla! Om du är naturligt gift med två kvinnor så är du inte moraliskt gift med någon av dem!

Shelley Jag har övergivit Harriet Westbrook för länge sedan. Jag lever bara för Mary.

Godwin Ja, du har förskjutit din lagliga gemål, och när det passar dig tänker du också förskjuta Mary! Låt henne bara få lika många barn som Harriet, så är hon färdig sedan! Det är lika bra att du genast emigrerar till Turkiet var en sådan som du får lov att etablera sitt harem!

Shelley Jag ämnar vara gift med enbart Mary för resten av mitt liv, svärfar.

Godwin Ha! Du är bara 23 år! Vad vet man om framtiden vid 23 år? Du och Mary och Harriet lever bara för nuet och struntar i framtiden så länge ni bara får ha roligt i fred i nuet! Med ert lättfärdiga leverne skapar ni åt er en framtid av idel olyckor och helveten!

Shelley Du gör då inte vårt liv lättare för oss, svärfar, fastän vi skänkt dig en underbar dotterson.

Godwin Hela England betraktar dig med förakt och avsmak, Percy. Du har skämt ut dig. Och vad värre är: du har skämt ut mig, genom att utge dig som min förnämsta lärjunge och predika mina läror i mitt namn. Ditt eget namn må vara oantastligt som tvättäkta blåadligt, men ingenting kan tvätta mitt namn rent efter alla dina komprometterande skandaler. Med ditt namns oantastlighet har du fördärvat mitt namn för alla tider.

Shelley Du skall få se att det blir tvärtom i stället.

Godwin Så illa som du har börjat är det omöjligt.

Shelley Är det? Vi kan ju ändå pratas vid igen. För ett år sedan var det omöjligt.

Godwin Både dina och mina omständigheter är annorlunda idag mot vad de var för ett år sedan.

Shelley Ja, jag vet. Jag har blivit rik. Jag har ärvt min farfar. Jag har fått hans titel. Och du har blivit fattig. Är det bara därför du har nedlätit dig till att träffa mig igen?

Godwin Nej, inte bara, Percy. Jag ville se min dotterson.

Shelley Du är då åtminstone mänsklig och naturlig.

Godwin I motsats till dig. Hur kunde du från Schweiz skriva till Harriet Westbrook och be henne komma och bo hos dig och Mary?

Shelley Jag ville vara liberal och visa tolerans.

Godwin Känner du kvinnorna så dåligt att du inte själv märker när du dödligt förolämpar dem?

Shelley Jag känner bara idealismen. Jag kan bara leva med en kvinna om hon själv är lika idealistisk som jag. Jag gav Harriet chansen. Om hon hade varit lika idealistisk som mig och Mary hade hon tackat ja och kommit, och både Mary och jag hade tagit emot henne med öppna armar för gott.

Godwin Din idealism är bara egoism. Du älskar bara dig själv. Du ursäktar egoismen med att kalla den idealism, och den idealism du kräver av dina kvinnor är att de skall älska dig mer än sig själva. Det kan Harriet aldrig göra, ty hon är bara kvinna. Mary är mer än bara en kvinna, så hon kan faktiskt tåla dig bättre än vanliga människor kan. Men det enda förnuftiga som du har att göra är ändå att lämna Mary och att fortsätta leva med Harriet. Det är hela vårt engelska samhälles enhälliga dom. Om du inte accepterar den blir du aldrig accepterad i ditt eget land, och då är det lika bra att du flyttar utomlands för gott. Jag säger dig detta i renaste ärlighet.

Shelley Jag förstår att du menar det, och jag förstår också att England menar det. Men jag kan inte lämna Mary. Harriet får komma till mig om hon vill, men jag lämnar aldrig Mary.

Godwin (räcker handen) Farväl då, min son, och lycka till.

Shelley (tar emot den) Tack, svärfar.

Godwin Tack för pengarna.

Shelley Du får mera av mig när du vill och så mycket du vill.

Godwin Jag kommer att sakna er.

Shelley Tror du det är obönhörligt att vi måste lämna England?

Godwin Ju längre ni stannar här, desto mera omöjlig kommer er ställning här att bli, och desto mera ofrånkomligt blir avskedet till slut.

Shelley Vi får se. Jag ämnar härda ut så länge som möjligt.

Godwin Du är i alla fall tapper. Jag önskar bara att din hälsa var lika obetvinglig som ditt mod.

Scen 2. 8 april 1816. Balen hos lady Jersey.

en dam Det sägs att lord Byron är bjuden tillsammans med sin syster.

en annan Hur vågar lady Jersey ha fräckheten att utmana hela societeten?

dam 1 Hon vill visa sig tolerant.

dam 2 Den som i dessa dagar bjuder lord Byron hem till sig bjuder hem helvetet. Men den som bjuder honom tillsammans med hans syster kastar sig själv ner i helvetet.

dam 1 Stackars lady Jersey!

dam 2 Det är alldeles tydligt att hon inte vet vad hon gör.

Lady Melbourne Ni borde hellre tycka synd om lady Byron. Ni anar inte vad hon har fått gå igenom!

dam 1 Är det sant att de är skilda?

Melbourne Hon övergav aldrig honom hur illa han än behandlade henne. När lord Byron haft sin syster, det vill säga sin älskarinna, boende hemma hos dem alltför länge blev lady Byron sjuk till slut och höll på att mista förståndet. Men lyckligtvis blev Byron tokig i stället och övergav henne, till all lycka för henne.

dam 2 Och han lever nu med sin syster?

Melbourne Ja, men bara när det passar honom.

dam 1 Och så bjuder lady Jersey honom hit!

Melbourne Hon är den enda i London som vågar bjuda hem honom. Men att hon vågade bjuda honom med hans syster övergår min fattningsförmåga.

en tjänare (anmäler) Lord Byron och Lady Augusta Leigh.

(*Lord Byron inträder med sin syster Augusta.*)

dam 2 Han har henne vid armen!

Melbourne (för sig själv) Här uppträder den totala lasten och det högsta övermodet, det totala brottet som i sin totala onaturlighet fullständigt struntar i sin egen skuld och visar sig offentligt naken: adlig blodskam arm i arm med sin våldtagna syster, som för länge sedan redan fött åt honom barn. Om man ej känner till det skulle man ta dem för vilket vanligt och oskyldigt par som helst. När lasten är total så bär den skamlöshetens fräckaste förklädnad: en oskyldig uppsyn. (*lämnar rummet.*)

Augusta (märker att gästerna börjar lämna rummet) De andra gästerna lämnar balen för vår skull.

Byron De är bara fega. Låt de rädda ge sig av, och låt de drägliga få stanna. Vi är här för att ha roligt och ej för att märka lågt folks förolämpningar mot oss. (*allt fler lämnar rummet.*)

dam 1 (till dam 2) Kom, min bästa grevinna, låt oss gå. (*de går*)

Byron Förbannade societet! Vad är ni för feg och usel samling? Har ni aldrig förr sett någon som har vågat stå för vad han är?

Augusta Gör icke saken värre, bäste bror.

Byron Jag gör ej saken värre. Det är alla de intoleranta fisförnäma snobbarna som gör skandal med att fräckt demonstrera mot att en klumpfotad gäst med dam har accepterat en formell inbjudan!

Lady Elphinstone Hur mår er kära hustru, min lord Byron?

Byron Lady Elphinstone, ni är den enda här i kväll som vågar tala till mig!

Augusta Annabella Byron mår förträffligt, lady Elphinstone. Jag ser väl efter henne som om hon var mig en syster.

Elphinstone Då är hon på bättringsvägen?

Byron Jag försäkrar er, mylady, att hon är långt friskare än jag.

Lady Jersey (kommer fram; bara hon och lady Elphinstone finns annars kvar i rummet)

Lord Byron, jag beklagar mina gästers attityd mot er. Det var ej meningen, och aldrig hade jag en aning om att ni här skulle bli så utsatt för ett sådant obehag.

Byron Säg som det är, värdinna: om ni vetat om det hade ni ej bjudit mig och allra minst tillsammans med min syster.

Jersey Var ej orättvis mot mig. Jag trodde att societeten hade mera toleranta sidor. Jag gav dem en chans att visa er sin aktning, men den föredrog att hålla sig begraven i sin fördoms inskränkthet.

Byron Er hållning hedrar er, min fru, hur mycket hela England här än skämmer ut sig.

Augusta Det är mitt fel. Jag är den som borde tackat nej.

Byron Jag tvingade dig ju att komma med. Du ville inte, och du blygdes i din räddhet, men vi gjorde rätt som kom hit båda. Nu har vi fått se vad hela England går för. Det är bara fåfänga patrisk och inskränkta självgoda ignoranter, hela den förbannade nationen!

Elphinstone Säg icke så, lord Byron!

Byron Men det är ju sant! Vad är vi diktare väl till för om ej för att säga det som ingen annan vågar säga: sanningen? Jag spottar på ert England, lady Elphinstone, ty det har här i afton spottat mig i ansiktet och på min syster, som är mig den käraste i hela världen och min enda vän. Jag kan stå ut med att man förolämpar mig för min vanskapta klumpfots skull, men jag kan aldrig tolerera att man förolämpar den jag älskar även om hon är min syster! (*går bestämt med Augusta.*)

Jersey Lord Byron!

Elphinstone Kalla icke dem tillbaka. De har gått. Det är nog bäst som sker. Skandalen är tillräcklig nog ändå. Ni slipper aldrig höra talas om er bjudning denna afton, lady Jersey.

Jersey Varför det?

Elphinstone För att ni därmed blev den sista här i England som bjöd hem lord Byron.

Jersey Är han då så faslig?

Elphinstone Han var ej så faslig om han inte var det öppet och på köpet skröt om saken. Han är nog den ende i vår nya samhällsordning av förställning och falsk blygsamhet som

vägrar vara ödmjuk inför lögnen och ta på sig någon mask för ansiktet av sanningen. Han är sin egen sanning och är stolt däröver hur förfärlig än hans egen sanning är.

Jersey Jag har hört sägas att hans mor var sinnessjuk.

Elphinstone De flesta i hans släkt är mer än bara sinnessjuka.

Jersey Det är nog bäst för honom att han slipper England.

Elphinstone Och för England att det slipper honom.

Akt III Scen 1. En afton i Genève, sommaren 1816.

Byron Vi har aldrig talat om England, Percy.

Shelley Vi har väl båda haft all anledning att undvika det samtalsämnet.

Byron Saknar du det inte alls?

Shelley I vår ställning, George, med vår intellektuella kapacitet är väl vilket samtalsämne som helst högre stående än England.

Byron Talar du av förakt eller hat?

Shelley Mina känslor för England är obefintliga. Alltså är det bara förakt.

Byron För mig är det en blandning av hat, fruktan, vrede och vördnad.

Shelley Ändå har du mindre skäl att sakna det än jag. Du blev utkastad. Jag avstod från det frivilligt.

Byron Vad jag beundrar din nonchalanta oförskämdhet, Percy. Själv har jag inga anlag för en sådan överlägsenhet.

Shelley Du är mera romantisk och varm medan min distans kräver kyla.

Byron Din idealism är så hög och renodlad. Därför måste du vara så kritisk. Jag kan bara känna värme, aldrig kyla. När min värme är förbrukad förgås jag, men din nyktra kyla kan föra dig hur långt som helst. Det skulle inte förvåna mig om du blev en ny Shakespeare. Själv kan jag aldrig bli mer än en Christopher Marlowe.

Shelley Marlowe var den större begåvningen av dem.

Byron Men han förbrände sig själv snabbare.

Shelley Jag slår vad om att jag dör före dig, George.

Byron Percy! Så får du inte säga!

Shelley Men om det är sant? Skall vi slå vad, George?

Byron Vad får vinnaren?

Shelley Titeln av den störste engelske skalden efter Shakespeare.

Byron Jag kan aldrig leva upp till den.

Shelley Då måste du dö före mig.

Mary Era cynismer är utan gränser.

Shelley Det är inte cynism, Mary. Det är kallt kalkylerande.

Mary Ni spekulerar i er egen död som om ni vore herrar över den.

Shelley Men är inte det vad hela mänskligheten gör idag? Människan har ju till och med på senare tid börjat sätta sig över naturen. Se på den där doktor Darwin till exempel. Han tror att han kan frambringa provrörsbarn och skapa liv av ingenting precis som Gud.

Byron Det är sant. Sådana experiment har förekommit. Mänskligheten har slagit in på en farlig väg som ingenting annat är än etablerad hybris. Se bara på den där hyperfula nya modeflugan, som alla satsar allt på emedan det ger så oförskämda förtjänster, som kallas industrialism. Genom fabriker och maskiner har människan skapat ett helvete på jorden som är fulare och smaklösare än Dantes. Det är en kapitalistisk besatthet som alla inskränkta och smaklösa människor berusas av medan alla måttfulla och estetiska idealister riskerar att med tiden bli dess offer.

Shelley Ja, det är en optimistisk framtidstro utan grund som skenar i fullkomlig blindhet rakt ner i en avgrund som kanske större delen av mänskligheten skall bli uppslukad av, som genom ett världsomfattande krig.

Mary Men vi måste ju ha en framtid för våra barn. Hur kan man leva för en framtid om man inte är optimist?

Shelley Optimism i all ära, men idealismen är viktigare. Utan idealistisk grund och urskiljning och moralisk kritik skulle hela mänskligheten vara förlorad.

Byron Du vågar tala om moral, Percy, med dina båda hustrur!

Shelley Harriet var ett äktenskap som jag satsade på av idealistiska skäl. Jag trodde inte på kärleken för min egen del då ännu. Men så träffade jag Mary och blev kär i henne. Det var mitt öde. Men jag skall aldrig sluta stödja Harriet.

Byron Och hur försvarar du moraliskt din konsekventa ateism?

Shelley Så nära har du kommit, George, så intensivt har vi umgåtts, och du känner mig fortfarande inte? Mary, jag är tydligen tvungen att försvara min moraliska ateism igen för den här ignorante engelsmannen lord Byron.

Byron Jag ställde dig bara en enkel fråga, Percy. Kan du inte besvara den enkelt? Det enda jag inte förstår är hur du kan kalla dig moralisk och samtidigt förneka den ursprungliga grunden för all moral.

Shelley Jag förnekar inte den ursprungliga grunden för all moral. Jag anklagar endast förvaltarna av denna moraliska urkraft för missbruk och urspårning. Gud är en evig idé som aldrig kan avlivas och som inget liv kan leva vidare utan, men märk väl: denna livets yttersta urkraft är bara en idé. Han är icke en personlig varelse som blir arg och straffar bovar och skapar helveten och kastar ner änglar däri och fjättrar en Prometheus. Gud är evinnerligen fullständigt överksam i praktiken men alltid levande endast som en outsinlig idékraft. Han är den eviga idealismen som ingenting någonsin kan krossa.

Byron Men tycker du inte att det kan vara ganska hälsosamt med en allsmäktig Gud som kan ingripa i historien ibland vid behov och exempelvis störta tyrannier i diket, som genom vår älskade franska revolution? Tror du inte att det kan behövas en personlig och allsmäktig Gud i framtiden, när din hatade industrialism och kapitalism skenar vettet av sig och mänskligheten kanske fördärvar hela jorden som på Noaks tid, och det kanske kan behövas litet civilisationstillintetgörelser? Jag anser absolut att det också behövs en arg Gud, som kan slå ifrån sig, och att mänskligheten inte heller kan klara sig utan en sådan.

Shelley Men då ger du redan Gud en roll att spela, och då berövar du honom redan hans ursprungliga identitet, och då får du redan hela gudsbegreppet att börja spåra ur. Han är bara Gud så länge han är odefinierbar och uteslutande andlig. Man känner bara igen Gud i Bibeln så länge han leder Israels folk framåt i historien, så länge han har en konstruktiv idealistisk verkan. Efter Salomos fall är det omöjligt att längre känna igen Gud som Gud i Bibeln, när det bara går åt helvete för hela Israel. Likaledes känner vi bara igen något gudomligt hos de grekiska gudarna hos Homeros, ty hos Homeros är gudarna alltid konstruktiva, idealistiska och mänskliga, och framför allt Apollon. Hos de senare grekiska skalderna blir gudarna uteslutande destruktiva och självdestruktiva. Den konstruktiva idealismen är det enda vi alltid kan känna igen något gudomligt hos. Allt destruktivt och all egennyttig maktfullkomlighet måste bestämt förnekas som förenligt med Gud och det för evigt.

Byron Du vill då reformera samtliga världsreligioner och hela världen.

Shelley Gärna det, om det vore möjligt.

Byron Du är då i sanning en ny Prometheus. Vad tror du om mig då? Finns det något hopp för den fallne Lucifer?

Shelley Visserligen är du en ängel, men är du en fallen sådan, och är du en Lucifer?

Byron Jag tog tronen från Walter Scott bara för att stötas från dess höjd ner i bitter landsflykt utan ände. Är jag icke då en fallen Lucifer? I synnerhet när man tar i beaktande hur jag föll – min uppenbara blodskam, min egen syster, som jag gjorde med barn och vägrade avstå ifrån fastän jag sedan gifte mig lagligt?

Shelley Ditt äktenskap var ett dåligt skämt från din sida, och din syster var bara din halvsyster. Nåväl, du borde ha lämnat henne i fred och bara haft henne som god vän, och

du borde inte ha gift dig med en som du icke älskade, men gjort är gjort, och det sämsta du kan göra är att gräma dig däröver.

Byron Jag känner skuld och samvetsqual som jag aldrig kan bli fri från.

Shelley Då gräver du din egen grav.

Byron Nu är vi där igen. Vid gravens rand. Min bästa vän sade, att han upplevde mitt bröllop som att han följde mig till graven. Han fick rätt. Det blev min grav.

Shelley Du bara frossar i din egen osalighet som genom en sorts osund masochistisk sadism.

Byron Har du någon bot för den åkomman?

Shelley Ladda ur dig. Skriv hemska tragedier. Använd din osalighet konstruktivt. Låt dina själsstormar flöda ut i kvalificerad poesi. I konsten kan allting användas konstruktivt.

Byron Jag har ett diaboliskt förslag. Vi har våra avigsidor båda två. Låt oss tävla om vem som kan producera den värsta skräckromantiken.

Shelley Den värsta tänkbara är redan producerad.

Byron Vem tänker du på då?

Shelley Matthew Lewis och hans mästerverk "Munken".

Byron Låt oss inbegripa honom i vår tävlan och försöka konkurrera ut honom.

Shelley Verkligheten kan inte utkonkurreras, och händelser som skandalerna med "Munken" har dokumenterats i verkligheten.

Byron Är du för feg för att våga tävla?

Shelley Jag har ingen chans att tävla med dig, George. Hela världen är din publik medan jag knappast har någon utom Mary här. De värsta skräcksagor som jag skulle kunna producera vore minnen från min barndom. Och du vet att jag bara uppskattar väl rimmad vers. Vem kan dikta skräcksagor med skönheten som medel?

Mary Får jag vara med och tävla?

Shelley Givetvis. Har du någon god idé, Mary?

Mary Allt vad ni har talat om, hela mänsklighetens urspårning och dödfödda vetenskapliga övermod, doktor Darwins avskyvärda experiment och den oöverträffbara verklighetens mänskliga verklighet.

Shelley Det låter bra, Mary. Du kan skriva bättre prosa än någon av oss. George och jag, vi duger bara till lättjefulla och skönmålande dikter.

Mary Jag kan aldrig överträffa er skönhet.

Shelley Då kan du överträffa oss när det gäller motsatsen.

Mary Kanske det. Era faktiska mänskliga samtal är ju ibland rent ut sagt för rysliga.

Scen 2. Swansea, oktober 1816.

Shelley Men hur kunde hon göra det? Jag förstår det bara inte.

Leigh Hunt Ta dig samman, min vän. Hon var bara inte frisk.

Shelley Hon var visst frisk! Hon var hur frisk som helst! Hon var bara litet nere. Det kan vem som helst bli. Men hur förtvivlad måste man inte vara för att kunna ta sitt eget liv! Jag fick ett brev av henne, som alarmerade mig, varför jag skyndade hit, men hennes rop på hjälp var bara en antydning av hennes yttersta förtvivlan. Det förstår jag nu. Självordsförtvivlan är en avgrund så djup att den aldrig kan låta sig förstås genom ord, och den sorg den lämnar efter sig hos de anhöriga är ett sår som gått så djupt att det aldrig kan läkas och dess smärta aldrig kan uttryckas. Stackars Mary! Hur skall jag kunna berätta för henne detta? Hon trodde så säkert på att jag skulle kunna trösta och hjälpa hennes syster!

Leigh Det är ingenting du kan göra, Percy. Ingen bär någon skuld till någons självmord utom självmördaren själv, och en sådan vet i allmänhet vad han gör. Han tar med sig en hemlighet i graven som ingen överlevande kan tyda, och därför gör de bäst i

att inte heller försöka tyda den eller grubbla över den. Glöm din stackars Fanny och låt henne vila i frid. Det är det enda vi kan göra för henne nu.

Shelley Men hur kan vi väl leva vidare när en av våra närmaste tagit livet av sig? Hur kan man göra det, Leigh, du som är en så skicklig tröstare? Säg mig det, om du kan! Men det kan du inte. Ty du vet lika väl som jag att självmord går i arv från de döda till de levande, den som begår självmord planterar därmed obönhörligt självmordstanken hos de överlevande, och förr eller senare, när omgivningen som minst anar det, begår någon av de överlevande, och vanligen den som man minst trodde det om, självmord igen, och så går denna själens yttersta sjukdom ständigt vidare utan att någonsin dö ut. Ingen sjukdom är långsammare eller säkrare, och ingen anar dess utbrott förrän den sjuke redan är död. Om det finns en Gud som är allsmäktigheten själv och därmed även den yttersta ondskan, så är hans yppersta och mest djävulska vapen mot mänskligheten den gnagande självmordstanken, den andliga självdestruktiviteten, det oväntade och oåterkalleliga självmordet, som ständigt fler och fler dör av varje år. Ingen sjukdom är så hemsk, ty ingen smärta är så outhärdlig som den själens yttersta smärta är som är varje självmords preludium.

Leigh Sluta tänka på det nu, Percy. Livet går vidare, och du har många att leva för. Din hustru finns kvar, dina barn finns kvar, och till och med din lagliga hustru finns kvar.

Shelley Inte för mig, Leigh. Hon har sjunkit för djupt. Hon har försökt trösta sig med en annan älskare, en överste som övergav henne, och efter det har hon blivit så gott som prostituerad. Allting rinner mig ur händerna och ut ur min kontroll. Jag kan inte trösta Harriet längre eller ge henne något. Jag känner och förstår henne inte längre.

Leigh Desto viktigare är det att du bekymrar dig om dina barn med henne. Om hon faller får icke de falla med henne.

Shelley Du har rätt, Leigh. Det är min plikt att leva för mina barn, men det är också min enda glädje. Ty jag vet nu att Fannys självmord rotat sig för gott i min själ, så att jag aldrig själv skall kunna bli kvitt ständigt återkommande självmordstankar.

Leigh Låt då dina barn bota dem.

Shelley Jag skall försöka, Leigh, jag skall försöka.

Scen 3. London, december 1816.

Shelley Jag har sökt henne nu i tre veckor. Har du inte heller funnit något spår efter henne?

Leigh Vi har gjort allt vad vi har kunnat, och du har gjort mest av allt. Kanske har hon försvunnit utomlands. Det vore kanske i så fall lyckligast för henne.

Shelley Blev hon förskjuten av sin far, eller övergav hon honom själv?

Leigh Det var ömsesidigt.

Shelley Stackars Harriet!

Leigh Glöm henne, Percy. Du har Mary och dina framtida barn med henne att leva för. Hon är ett bättre käril än stackars Harriet, som aldrig riktigt visste vad hon gjorde.

Shelley Du talar om henne som om hon vore död.

Leigh Det vore bäst för dig, Percy, om hon var det, ty hon var aldrig värd det ansvar du alltid tog för henne. Hon klängde sig fast vid dig och vägrade släppa dig bara för att ha dig som undanflykt från sin egen disharmoniska och flyktiga natur.

Shelley Du talar cyniskt om henne.

Leigh Förlåt mig, men jag kan inte stillatigande åse hur din hälsa går under genom sorger för slarviga fruntimmer som inte har något vett i skallen.

Shelley Tack för din omtanke, Leigh, men jag kommer aldrig att slippa min sorg över Fanny, och mitt ansvar för Harriet är totalt för evigt.

Leigh Du är för god för denna världen, Percy.

Shelley Lord Byron påstod motsatsen. Han kallade mig en människornas förförare.

Leigh Han talade därmed omedvetet endast om sig själv. Du gav honom mycket, men han berövade dig mycket.

Shelley Han lyckades aldrig smitta mig med sin pessimism.

Leigh Och han missbrukade din optimism. Han inspirerade inte dig till något, men ditt inflytande missbrukade han till kreationen av ett så djävulskt människomonster som Manfred.

Shelley Det är hans yppersta dikt.

Leigh Kanske, men den är inte god. Han struntar i sin hustru, sin syster och den numera gravida Claire Clairmont lika lätt som du tar ditt tunga ansvar för lättfärdiga stycken som Fanny och Harriet på allvar. Han lär ha många nya älskarinnor i Venedig nu, som han ständigt varvar med nya.

Shelley Men han har aldrig diktat bättre verser.

Leigh Påstår du, Percy Bysshe Shelley, att skapande konst är beroende av sexuell utlösning?

Shelley Nej, men den är beroende av kärlek.

Leigh Då är den inte beroende av dina skuldkänslor för Fanny och Harriet.

Shelley Min kärlek omfattar alla, Leigh, och särskilt de olyckligaste.

Leigh Däri skiljer sig din kärlek från lord Byrons, som bara älskar offervilligt kött.

Shelley Hans kvinnor har aldrig klagat på honom.

Leigh De har aldrig älskat honom heller. De har bara åtrått honom. Du är älskad, Percy, och icke av Harriet eller Fanny utan endast av Mary. Hon är ditt enda ansvar.

Shelley (ler sorgset) Hon har dessvärre inte monopol på mitt ansvar.

Godwin (inträder gravallvarlig) God afton, mina herrar.

Shelley (reser sig) Du har dåliga nyheter, min far. Det ser jag på dig.

Godwin De sämsta tänkbara.

Leigh Låt höra.

Godwin Bered er på en chock, mina vänner, och särskilt du, min son. Harriet har hittats.

Shelley Nå, äntligen!

Godwin Död, dränkt i Serpentinfloden i Hyde Park.
(*tystnad*)

Det var utan tvekan självmord. Hon var i sjunde månaden.
(*tystnad*)

Leigh (till Shelley) Ta dig samman, min vän.

Shelley (sätter sig paralyserad) Det – får inte vara sant.

Godwin Hon grävde sin egen grav, Shelley. Hon gjorde uppror mot föräldrahem och trygghet. Hon utnyttjade dig för sina egna syften. Du genomskådade henne aldrig. Hon var ingenting.

Shelley (reser sig) Säg ingenting ont om henne!

Godwin Jag säger sanningen. När du fann Mary hade Harriet kunnat återvända till sin far. Hennes hem stod öppet för henne, hon hade inte komprometterat sig, genom att du alltjämt höll henne om ryggen var hon fortfarande respektabel i egenskap av din enda lagvigda fru, ingen anklagade dig eller henne, men hon valde själv att rymma på nytt med en simpel överste, som övergav henne efter att ha gjort henne havande. Hon föredrog döden för egen hand framför vanäran, och det var kanske hennes livs enda kloka beslut.

Shelley Det var jag som förförde henne!

Godwin Anklaga inte dig själv. Nu kan du gifta dig med Mary.

Leigh Ni har förtjänat varandra vid det här laget och långt bättre än du någonsin förtjänade Harriet eller hon dig.

Godwin Rätt talat, Leigh Hunt.

Shelley Men vad blir det nu av Harriets och mina barn?

Godwin De är dina. Ingen kan ta dem ifrån dig. Du har bara att resa till Warwick och hämta dem hos prästen som de levt hos det sista året.

Shelley Det skall jag göra, och jag skall omedelbart gifta mig med Mary.
Leigh Äntligen säger du något förnuftigt.
Godwin Jag är med dig, Shelley, mer än någonsin förr. Jag hade svårt att svälja din enlevering av Mary, men i dina prövningar skall jag alltid stå dig bi, i synnerhet nu, när hela England troligen kommer att anklaga dig för Harriets trots allt naturliga död.

Scen 4. Chancery-målet, London, februari 1817.

Lord Eldon Vi har hört åklagarens argument och hans vittnen, familjen Westbrooks intensiva pläderingar för att beröva Percy B. Shelley rätten till vårdnaden om sina barn, och vi har även hört försvaret, som mera utgjorts av subjektiva känsloutgjutelser än av förnuftiga argument. Emellertid kan vi inte vara omänskliga. Ingen människa kan vara så omänsklig att han med våld kan skilja en fader från hans båda barn om denna fader visar att han älskar dem, vilket Percy B. Shelley förvisso har övertygat oss alla om att han gör. Samtidigt finns det ovedersägliga bevis för faderns omoraliska beteende. Han har svikit sina båda barns moder för att rymma utomlands med en annan kvinna, varpå modern har sjunkit i olycka och slutligen begått självmord i öppen dager mitt i London inför hela Englands gapande förvåning. Detta är fakta som vi inte kan bortse från, och Harriet Westbrooks familjs starka understrykande av hur olämplig Percy B. Shelley är som fader under rådande omständigheter bestyrks tyvärr av dessa fakta.

Rätten har enats om en kompromiss. Vårdnaden om barnen tillerkänns, enligt faderns eget förslag, Doktor och Mrs Hume. Därmed fränkänns både fadern och familjen Westbrook vårdnaden om barnen medan båda parter får besöka barnen efter överenskommelse med makarna Hume.

Gamle Westbrook Huvudsaken är att hustrumördaren och ateisten ej får uppfostra dem.
Shelley (förtvölad) Det är orättvist! Ni vet inte vad ni gör! Ni sliter mitt hjärta ut ur min kropp! Ni gör mina barn faderlösa!

Lord Eldon Ordning i rätten. Domen är avkunnad, vi har gjort den mild, vi har i viss mån efterkommit båda parternas önskemål, och båda parter bör vara tacksamma för det. Förhandlingarna är avslutade. *(slår klubban i bordet och bryter upp, och alla följer hans exempel.)*

Shelley Att beröva en fader hans barn är långt grymmare än att beröva en make hans hustru.

Gamle Westbrook Du Antikrist! Om ändå mina barnbarn fått slippa se sin moders mördare någonsin mer!

Shelley Jag är oskyldig till vad ni anklagar mig för, Sir.

Westbrook Vilken fräckhet! Ateisten förför min dotter och mördar henne och vågar därefter spela oskyldig inför mänskligheten! Jag skulle vilja vrida nacken av er, Sir!

Shelley (till Leigh Hunt) Min vän, de har slitit lever och njuror och hjärta ut ur min kropp och säger att jag sluppit billigt undan. Hur kan jag mera leva i en värld av sådan mänsklig kortsynthet och grymhet?

Leigh Du bara måste, Percy, du bara måste. Det är just sådana som du som denna kortsynta och grymma mänsklighet behöver.

Shelley Jag har ingenting mer att ge en sådan mänsklighet, Leigh, ty med att ta ifrån mig mina barn har de tagit från mig allt.

Leigh Likväl har du kärlek kvar att ge. Du är ju numera gift med Mary Shelley, exempelvis.

Shelley Hela England fördömer mitt äktenskap tjugo dagar efter min första hustrus död.

Leigh Låt världen fördöma dig så mycket den vill, Percy, bara du fortsätter att älska den.

Shelley Jag vet nu vad kärleken är, Leigh.

Leigh Vad då?

Shelley Den är bara lidande.

Scen 5. London, april 1817.

Leigh Jag har en gäst hos mig här i kväll som jag länge velat presentera för dig, den lysande unge poeten som jag så ofta har talat om.

Shelley Är det den där apotekaren?

Leigh Han har gjort mer än både du och Byron: han har skaffat sig ett yrke. Men han har också offrat det för poesin. John Keats, möt min gode vän Percy B. Shelley.

(Shelley och Keats möts och skakar hand.)

Keats Så detta är vår nya tids världsreformator.

Shelley Jag har läst era dikter i Leigh Hunts litterära magasin. Jag beundrar er.

Keats Jag kan tyvärr inte säga det samma om er.

Shelley (ler) Är jag så dålig?

Keats Nej, ni är för bra. Ni överskrider litteraturens gränser. Ni använder poesin som instrument för era predikningar. Då föredrar jag lord Byron, som bara skriver romantisk poesi.

Shelley Jag föredrar en liten dikt av er framför allt vad lord Byron skrivit.

Leigh Skäm inte bort honom, Percy. Han är redan högmodig av alla sina kvällssupéer i höga litterära kretsar. Sedan han övergav medicinen har han nästan blivit odräglig.

Keats Är det så illa, mr Hunt?

Leigh (ler) Det kan bli det, om ni inte passar er, mr Keats. Lär er av unge Sir Percy här. Han skriver som en gud men har aldrig haft några litterära framgångar, medan han däremot haft alla tänkbara mänskliga motgångar.

Keats Jag hörde om er frus tragiska bortgång, mr Shelley, och jag hyser deltagande med er.

Shelley Jag älskade henne inte medan jag däremot älskar min nuvarande fru Mary.

Keats Men ni älskade väl era barn?

Shelley Alltför mycket, mr Keats, alltför mycket. Därför togs de ifrån mig.

Keats Jag beklagar.

Shelley Men varför övergav ni egentligen läkaryrket? Det hade åtminstone besparat er alla försörjningsproblem.

Keats Varför blev Salomo en predikare? Varför lämnade Dante politiken? Varför lämnade Shakespeare scenen? Varför lyckades inte Napoleon? Därför att världen och mänskligheten är fåfänga. Jag slutade operera mitt i en operation, ty jag insåg att jag var lika värdelös som läkare åt mänskligheten som Augustus organiserade sitt romarrike förgäves. Det gick ju ändå under, och mina patienter måste ändå dö.

Shelley Rätt talat, poet. Men ni kan inte bara leva på att skriva.

Keats Jag medger att min ställning är betydligt vanskligare än er, herr baronet, som ärvt en outtömlig förmögenhet. Men jag kan inte göra annat än skriva. Så enkelt är det.

Shelley Jag avundas er, käre kollega.

Keats Avundas ni, som är rik, min fattigdom?

Shelley Jag avundas er den naturliga förmåga ni har att genomskåda hela universum och klart formulera er överlägsna vishet i formfulländad poesi. Mot en sådan förmåga är rikedom och fattigdom ovidkommande detaljer.

Keats Åja, ni är inte så dålig själv.

Shelley Lord Byron och jag slog vad förra sommaren om vem av oss som skulle bli en ny Shakespeare. Ingen av oss är en värdig arvtagare till honom, ty vi är båda för rika och dryga, men ni kommer att överträffa oss bägge.

Keats Den som lever får se.

Shelley Hur gammal är ni, mr Keats?

Keats Tjuogoett.

Shelley Shakespeare och Marlowe var redan i full verksamhet vid den åldern. Skynda er medan ni ännu är ung.

Keats Ni talar som om ni själv var för gammal.

Shelley Jag är alltför gammal i själen, mr Keats, för att någonsin mer kunna skriva så ungdomlig poesi som ni och lord Byron.

Keats Ni är inte mycket äldre än jag.

Shelley Tre år.

Keats Då tror jag att vi båda ännu hinner skriva mycket.

Shelley Jag tror vi skulle kunna lära varandra mycket. Vad sägs om en tävling?

Keats Vad föreslår ni?

Shelley Jag föreslår att vi båda satsar på att skriva var sitt diktverk om, låt oss säga, 4000 versrader, inom sex månader. Sedan när de är färdiga kan vi jämföra oss med varandra.

Keats Det kallar jag en utmaning. Jag antar den gärna. Jag behöver en sporre som disciplinerar mig. Det är alldeles för lätt att leva vidlyftigt i London.

Shelley Då är vi överens?

Keats Ja. (*de skakar hand.*) Men en sak är jag inte överens med er om.

Shelley Vad då?

Keats Ni talar om lämpliga efterträdare till Marlowe och Shakespeare. Jag struntar i dem båda och är nöjd om jag i någon mån kan leva upp till Edmund Spensers nivå, den renaste diktare England har ägt.

Shelley Det kallar jag pretentioner.

Keats Ni borde snarare kalla det idealism, och det förvånar mig att ni inte erkänner det som idealism, då ni ju är idealist själv. (*går*)

Leigh Nå, vad tycker du om honom?

Shelley Jag tycker mycket om honom. Jag vill aldrig släppa honom ur sikte. Jag tror han är själen i den engelska poesin idag. Och han har fullkomligt rätt beträffande Edmund Spenser. Det är Spenser som skapar den engelska poesin. Sedan kommer Marlowe och Shakespeare och skändar den med sina dramatiska excesser. Det har aldrig funnits en sådan renhet i engelsk poesi efter Spenser som den jag nu tror mig skåda i John Keats. Vi måste hålla honom om ryggen, Leigh. Inga vampyrer och parasiter får fördärva honom med sin ignorans.

Leigh Det blir inte lätt att hålla John Keats om ryggen då han går fullkomligt sin egen väg.

Shelley Det har han rätt att göra, men vi har rätt att hjälpa honom därmed efter vår förmåga.

Leigh Du är ädel, Percy.

Shelley Nej, jag försöker bara vara naturlig.

Leigh Det är alltför få människor som är naturliga i dessa dagar.

Shelley Desto viktigare är det då att vi, som genomskådar allt det onaturliga hos människan, åtminstone försöker vara naturliga själva. Denne John Keats är redan mer än som en broder för mig, och jag ämnar därför ta vara på honom.

Leigh Skyll dig själv. (*går*)

Shelley Vad menar han?

Scen 6. London, våren 1818.

Leigh Nå, Percy, vår vän Keats har tydligen vunnit er tävling.

Shelley Det erkänner jag gärna.

Leigh Du är nästan ensam i England om att erkänna honom.

Shelley Lockharts angrepp på Keats är inte bara oförskämt utan rentav omänskligt.

Leigh Han är tyvärr inte den ende. Har du läst recensionen i "Quarterly"?

Shelley Nej. Kan den vara värre än Lockharts slag under bältet?

Leigh Den är mycket värre. Enligt vårt mest aktade litterära magasin är John Keats' långa poem ren rappakalja skriven på cockneydialekt. Men det framgår tydligt ur artikeln att det mest irriterande med Keats är att han inte är av börd.

Shelley Menar du att de vågar angripa honom bara för att han inte är adlig?

Leigh Precis.

Shelley Det säger något om England och dess förbannade samhälle. Det är den gamla historien om igen. I skolan blev jag ständigt mobbad för att jag var minst och klenast. I den litterära världen blir nu Keats avrättad bara för att han inte har några anförvanter i en sådan ställning att de kan skydda och hjälpa honom. Vi lever i ett samhälle av etablerade översittare, som offrar alla ädlare förmågor för att få befästa sin borgerliga vulgaritet och smaklöshet, som förr eller senare kommer att urarta till rent etablerat barbari.

Leigh Du var inte helt okritisk mot Keats långa poem själv.

Shelley Nej, det medger jag. Jag ansåg det vara för långt och tröttsamt. Men det har sporadiska kvaliteter som hör till det finaste som skrivits på vårt engelska språk sedan Edmund Spensers dagar. På sitt sätt är Keats en revolutionär. I sin diktkonst stryker han ett streck över hela klassicismen och puritanismen, han nonchalerar fullständigt både Wordsworth och Pope och Milton och anknyter i stället direkt till Spenser och Shakespeare och fortsätter var de slutade. Han om någon kan genomföra en sann renässans i vår litteratur.

Leigh Det tycker inte de ledande litteraturkritikerna.

Shelley De begriper ingenting, de parasiterna! De förstår inte Keats' geni, och därför rackar de ner på honom. Han är en oskuld som vågar demonstrera sin fullständiga renhet. Det tål inte litteraturskändarna. Jag hoppas bara att Keats inte tar illa vid sig.

Scen 7. Venedig, våren 1818.

en tjänare En dam söker er, frun.

Margherita Cogni Vem är hon?

tjänaren Jag är rädd att hon är en dam av rang.

Cogni Då är det Marianna Segati. Nåväl, jag är beredd att möta henne. Släpp in henne. (*tjänaren går och visar in Marianna Segati.*)

Jag känner er. Ni är Marianna Segati.

Segati Och vem är ni? En tarvlig gatflicka som stulit min engelske lord ifrån mig!

Cogni Det är inte mitt fel att han föredragit mig framför er.

Segati Vänta bara, ert lättfärdiga stycke!

Cogni Min fru, ni tar fel om ni tar för givet att ni äger honom. Ni är icke hans hustru, och jag är icke hans hustru. Ni är hans älskarinna, och jag är hans älskarinna. Er man är bedragen, och min man är det också. Försök se realistiskt på saken.

Segati Han kommer att bedra er med andra, liksom han bedragit mig med er!

Cogni Det är hans sak i så fall. När han lämnar mig har jag bara att dra mig tillbaka. Jag tror vi båda har tur som har äkta män som inte blir svartsjuka på oss.

Segati Förbannade tarvliga sköka! (*går rasande och gråtande*)

Cogni Hon har förlorat och vet det. Hon kommer inte att besvara mig mera.

(*Byron inträder.*)

Byron Vem var det, min duva?

Cogni En väninna.

Byron Det lät som om ni grälade.

Cogni Vi avslutade bara en meningsskiljaktighet.

Byron Bra. Jag har fått brev från England. Det är den där högfärdige sprätten Shelley som skriver. Han berättar att mitt tidigare sällskap Claire Clairmont har fött mig en dotter, som han vill att jag skall komma till England och ta hand om. Som om jag inte hade nog av bastarder redan!

Cogni Vad har du i England att göra?
 Byron Ingenting.
 Cogni Om Shelley vill att du skall ta hand om din dotter får alltså signor Shelley först komma hit med din dotter.
 Byron *Appunto!* Det är precis min egen tanke. Jag har ingen tanke på att själv göra något för att få flickan hit. Så skriver han också om en ny engelsk poet, vars senaste poem han översänder. Det är en tröttsam överspänd dikt som heter "Endymion" av en viss fattig läkare vid namn John Keats. Jag har aldrig läst något mera pretentiöst, högtravande och meningslöst. Jag har lust att returnera den grälla skrytvalsen.
 Cogni Gör det då, *caro*, och låt signor Keats få veta att det finns ingen diktare i världen utom du.
 Byron Nej, det kan jag inte göra. Shelley skall få veta min negativa uppfattning om den uppnosige mr Keats' intetsägande förmäthenhet, men jag tar aldrig själv kontakt med en diktare som inte ens är adlig. Och visserligen är jag främst bland diktare, men jag blir inte längre bättre.
 Cogni Jag föredrar dig som människa och älskare än som diktare.
 Byron Tack. Det gör jag också. (*de lägger sig tillsammans i divanen.*)

Scen 8. London, våren 1818.

George Keats Min bror, jag har beslutat avveckla mina affärer och utvandra till Amerika.
 John Keats Är det klokt?
 George Jag hoppas det.
 John Min bror, du har precis gift dig, och dina teaffärer har aldrig gått bättre, och så väljer du att rycka upp hela din existens med rötterna. Hur kan det vara klokt? Du är ju etablerad! Du har det ju bra! Vad är det för en dårskap som nu har flugit i dig?
 George Det är klimatet, John.
 John Vad menar du?
 George Jag hoppas klimatet är bättre i Amerika. Här är det inte bra.
 John Jag förstår fortfarande inte vad du menar.
 George Tänk på vår lille bror Tom.
 John Menar du att...
 George Ja.
 John George! Det får inte vara sant! Inte du också!
 George Jag hoppas kunna komma undan. Men i London med dess unkna fuktiga råa klimat skulle jag aldrig klara det.
 John Har läkarna konstaterat att du har lungtuberkler?
 George Jag har de första symptomen. Tom trodde inte heller att han hade det förrän han blev sjuk på allvar. Jag tänker försöka fly från sjukdomen innan den bryter ut.
 John Du lämnar mig i sticket. Först far, sedan mor, sedan blir Tom sjuk, och så överger du mig. Hur kan du?
 George Jag måste tänka på min fru och våra eventuella barn. Jag vill åtminstone ge henne en bra start i Amerika. Men du klarar dig nog. Du är ju den enda av oss som är fullt frisk.
 John Än så länge.
 George Du har en vilja som icke är av denna världen. Jag tror att du klarar det så länge du själv vill.
 John Kanske.
 George Någonting trycker dig.
 John Bara ett brustet hjärta.
 George Har du blivit kär?
 John Nej, det är värre än så.

George Berätta.

John Min stora dikt "Endymion" har offentligt avrättats i pressen. Ingen vill veta av den. Till och med lord Byron i Italien har uttalat sig nedlåtande om mig.

George Du med dina diktargriller. Du borde ha fortsatt som läkare. Vad kommer det dig vid? Det är ju bara papper!

John Jag lade ner hela mitt liv och hela min själ i den dikten.

George Prat. Du kommer över det, skall du se. Du kan lätt skriva nya dikter och glömma ett fiasko. Större diktare än du har misslyckats före dig med sina förstlingsverk.

John Du förstår inte. "Endymion" är bra. Jag vet det. Men min samtid har avrättat mig orättvist bara för att jag vågat prestera något vackert.

George Låt inte din diktarfåfänga gå för långt med dig.

John Det är inte fåfänga. Det är mitt mänskovärde, min uppriktighet och min skönhetssträvan som har trampats ner.

George (tar honom om armen) Du är bara känslig. Du har alltid varit känsligast av oss. Glöm "Endymion" och skriv något bättre.

John Det är lätt att säga. Det är som att säga till änkan: "Glöm din man och gift dig med en som är bättre." Men om änkan är hederlig glömmet hon aldrig sin man och gifter hon inte om sig. Jag är tyvärr hederlig.

George Du kommer nog över det, ska du se.

John I så fall får inte du se det, för du reser bort, och inte Tom heller, för han ska dö. Far var 30 år när han dog, mor blev 36, och Tom blir kanske inte ens 20. Självt är jag redan avrättad vid 22 års ålder, i knoppen av mitt liv. Hur tror du att jag i min ensamhet kan komma över sådana fatala mörka skuggor?

George Du finner dig nog en god hustru, och så kommer du på bättre tankar.

John Du är uppmuntrande men föga övertygande.

George Vi måste leva, John, även om Gud själv är ute efter våra liv.

John Det tror jag mera på. I min diktning skall jag överleva Gud.

George Nu är du fåfäng igen.

John Jag måste vara det, om jag skall överleva.

George Överlev, men utan övermod.

John Det är lätt att vara ödmjuk i medgången men omöjligt att vara ödmjuk i motgången.

George Du har många goda vänner.

John Vem då? Inte lord Byron. Den gamle stofilen Wordsworth, som inte längre tål höra någon annan än sig själv? Den dominerande allsmäktige Shelley, som ingen tål? Den kvävande protektionisten Leigh Hunt? Jag har inga vänner, George. Jag har bara mig själv.

George (klappar honom på axeln) Då har du hela världen.

John Det vet jag inte förrän jag är död.

George Vad menar du?

John Det spelar ingen roll. Farväl så länge, broder.

George Vi ses ännu innan jag reser. Farväl. (går)

John Min obegåvade bror förstår inte vad det vill säga att utgjuta sin själ och hjärteblod inför mänskligheten bara för att nödgas uppleva hur mänskligheten bespottar ens innersta innerlighet. Jag kan stå ut med att förlora föräldrar och båda mina bröder, men jag kan ej överleva att man offentligt förtrampar min själ. Brist, o mitt hjärta, och blöd tills den mänskliga svinahjorden slafsar i sig allt mitt hjärteblod! Sedan kan den kräkas över mitt minne om den vill, men aldrig att jag behagar dem med att anpassa mig efter etablissemangets fadda smak; utan jag skall sjunga som ingen sjungit före mig, men endast så att jag icke ljuger för mig själv.

Akt IV Scen 1. Marlow, februari 1818.

Leigh Percy, du är överansträngd.
Shelley Det behöver du inte tala om för mig.
Leigh Du har tagit på dig för mycket.
Shelley Det behöver du heller inte upplysa mig om.
Leigh Du är sjuk.
Shelley Tack, jag vet.
Leigh Du kan bli sjukare.
Shelley Man har redan påvisat tänkbara förstadier till lungtuberkulos hos mig. Vad kan jag göra? Fortsätta arbeta, dikta och lida.
Leigh Du borde lämna England.
Shelley Tack, jag vet.
Leigh Du sliter ut dig till ingen nytta här. Ingen tackar dig för ditt filantropiska arbete bland de fattiga, och det engelska etablissemanget bara pinar dig med sina ständiga påminnelser om att de tagit dina barn ifrån dig.
Shelley Påminn mig inte därom.
Leigh Det är fel mot Mary att pina dig längre med att stanna kvar i England.
Shelley Ja, det är kanske det, men vad skall jag göra.
Leigh Res till Italien och Mary och Claire och lämna över Byrons flicka till sin rätta far, så blir du åtminstone en sorg fattigare.
Mary Dina familjeplikter är mot mig och våra barn, Percy. Lord Byron är skamlös som belastat dig med Claire och sin dotter. Du måste skaka dem av dig.
Shelley Jag tror inte Claire vill träffa Byron igen.
Mary Det är hennes sak i så fall, och hon måste inte göra det heller. Men hon måste få sitt barns far att ta hand om det.
Shelley Tror du han vill det?
Mary Det spelar ingen roll! Han måste!
Shelley Vad säger Claire om saken?
Leigh Jag skall hämta henne. (*går*)
Mary Vi har fått nog av Claire och hennes unge. Vi har fått nog av alla lata trashankar som kommer hit och suger ut dig. Vi måste tänka på att överleva själva! Jag vill inte förlora dig bara för att andra utnyttjat ihjäl din godhet.
Shelley Den gudarna älskar dör ung.
Mary I så fall föredrar jag en som gudarna hatar.
Shelley Här är Leigh med Claire. Nå, Claire, har du något emot att vi flyttar till Italien?
Claire Måste vi göra det? Varför?
Shelley För att slippa våra engelska bekymmer, för att jag skall bli frisk, och för att din dotter skall få sin uppfostran av sin far.
Claire Jag vill aldrig se lord Byron mer.
Mary Det säger du bara innan du får se honom igen.
Claire Jag tror inte han bryr sig om sin dotter.
Mary Så klart att han inte gör så länge han inte ens påminns om henne! Men det är hans sak att ta hand om henne och inte vår! Hon är inte mitt och Percys barn! Hon är ditt och lord Byrons!
Claire Du har rätt.
Shelley Då får vi väl fara till Italien då. Mary får ju alltid sin vilja igenom.
Mary Och tur är det för min familj!

Scen 2. Vid Tom Keats sjukbädd.

John Keats Min bror, var inte orolig. Jag skall ta hand om dig och vårda dig ömt som min mor intill slutet.

Tom Keats Nej, min bror, du måste leva. Du måste dikta. Glöm de döda och de döende och lev för livet i dig själv och din framtid. Den enda frukten av din möda för mig blir min likkista.

John Ingenting är viktigare än du så länge du lever. Allt liv finns i döden, min bror, och det blir som mest värdefullt och levande när det lever som närmast döden. Därför är ingenting viktigare för mig nu än du.

Tom Jag har alltid sagt att du borde gifta dig. Alla kvinnor har alltid tyckt bra om dig. Du kommer lätt att finna dig en god hustru som tar bättre hand om dig än vad du någonsin kan ta hand om mig.

John Så länge du lever, Tom, finns det ingen kvinna för mig. Just emedan jag kommer att förlora dig snart är du all poesi för mig i hela världen just nu. Det finns ingen högre poesi och kärlek i världen än en älskad broder som snart skall dö.

Tom Du borde ha låtit mig stanna i Skottland och dö ensam, så hade du sluppit lidandet att se mig dö.

John Jag borde aldrig ha rest till Skottland. I stället för att fåfängt fotvandra i månader i det fria borde jag ha suttit här vid din sida, och då hade du kanske blivit räddad.

Tom Du är den enda läkare jag vet som tror på under när allting är förlorat.

John Just det är det viktigaste för varje läkare att göra, för annars skulle han inte stå ut med verkligheten.

Tom Även om jag dör så gör du min själ frisk.

John Det är det enda jag begär. Jag kan inte bota lungtuberkulos, men om jag i stället kan göra din själ frisk för evigt med mitt blotta sällskap betyder det mera för mig som läkare än om jag upptäckte lungtuberkulosens motgift.

Tom Du är alltför god och poetisk för att någonsin ha kunnat klara dig som läkare.

John Därför slutade jag i tid innan jag upphörde klara mig som läkare. Jag har åtminstone varken misslyckats som läkare eller som diktare.

Tom Ändå högg pressen halsen av dig.

John Nej, Tom. De skar bara av mig mina pulsådorr. Men sådant kan botas.

Tom Jag är glad att du är optimist.

John Om jag inte vore det, Tom, vore jag varken läkare eller diktare. Ty all skönhet i världen är realistiskt sett bara förgänglig barnslig fåfänga som måste gå under. För att leva för sådana flyktiga drömmar måste man vara en ensidig optimist som utesluter all pessimistisk realism ur sitt liv.

Tom Tror du att du kan göra det i längden?

John Nej, det tror jag inte, men åtminstone så länge som möjligt. Men så har mänskligheten resonerat så länge som den existerat, och det är i alla fall flera tusen år.

Tom Må din skönhet och optimism leva i fem tusen år i människornas hjärtan, min bror.

John Inte bara min men även din, förutom Shakespeares, Miltons, Spensers, Shelleys och Byrons.

Tom Du kunde alltid välja åt dig ett gott sällskap.

John Det var inte jag som valde dem. Det var de som valde mig.

Tom Gott. Farväl, min bror. (*insomnar*)

John (*sitter tyst en stund, blir sedan orolig, undersöker brodern, tar pulsen, lyssnar på hjärtat, och brister ut i ömklig gråt när han inser att Tom har gått bort.*)

Scen 3. Venedig, augusti 1818.

Byron Så trevligt att ni kunde komma! Får jag presentera La Fornarina, min senaste, egentligen Margherita Cogni.

Shelley (hälsar artigt) Angenämt att träffa er, Margherita Cogni.

Byron Hon talar inte engelska.

Mary (hälsar nedlåtande på Cogni) Har hon barn med er redan, lord Byron?

Byron Nej, jag har inte lyckats göra tigrinnan dräktig.

Mary Är hon då bara ett djur för er, lord Byron?

Byron Vad annars? Tror ni att jag rör mig med äkta hustrur? Sådant pjoller och trams har jag vuxit ifrån för länge sedan. Jag har trasat sönder alltför många ädla damers själar för att mera kunna umgås med dem själsligen. Det är tryggare att bara bruka dem som kött.

Shelley Är det därför du har fastnat i det betänkliga Don Juan-ämnet?

Byron Kanske det, min käre Shelley, kanske det.

Mary (till Shelley) Percy, jag står inte ut här längre. Jag kan inte tro att det där feta slappa gula kreaturet är en engelsk lord.

Shelley (till Mary) Han har onekligen förändrats till det sämre.

(öppet) Jag beklagar, George, men vi måste gå, för Mary mår inte riktigt bra.

Byron Jag förstår att jag äcklar henne. Hon är ju en hederlig kvinna, och en sådan kan inte tolerera en förfallen Don Juan. Kom, Margherita. Låt oss lämna våra engelska gäster i fred. Vi har viktigare saker att göra än att ge dem avsmak.

Shelley Jag hälsar på dig senare ensam, George, när du är ledig.

Byron Det ser jag fram emot. Vi har mycket att tala om. Vi har ju inte setts sedan i Genève för två år sedan.

Mary Då var ni åtminstone frisk, lord Byron.

Byron Och vad är jag nu?

Mary Om ni inte vet om det själv, lord Byron, så kan åtminstone jag med säkerhet tala om för er att ni inte är frisk.

Byron När jag tänker på saken har det faktiskt gnagt mig någonting på ollonet den sista månaden. Jag kanske bör rådgöra med en läkare.

Mary (reser sig bestämt) Gör det, lord Byron, innan det är för sent.

Kom, Percy. *(går)*

Shelley Jag tror kvinnorna här i Venedig har varit litet för lätta att fånga och litet för många för dig, George.

Byron Jag klagar inte.

Shelley Vi ses senare, George. *(går)*

Byron De ska inte klaga. De har fört min dotter till sin fader fastän han inte frågade efter henne och fastän hennes mor vägrade träffa honom. Nu slipper jag aldrig den dottern, och det kan de vara glada för. Kom, Margherita. Tur att vi inte har barn. Får du det så slänger jag ut dig.

Cogni Det gör du ändå förr eller senare. *(de gå ut.)*

Scen 4. London, vintern 1818.

Keats Fanny, du anar inte hur högt jag älskar dig.

Fanny Brawne Du bara smickrar mig.

Keats Nej, jag menar det gränslösaste allvar. Jag dyrkar dig som ingen annan har dyrkat en dam förut.

Fanny Du överdriver och skenar iväg med dig själv bara för att behaga mig.

Keats Hur kan du tvivla på min passions yttersta intensitet?

Fanny Jag tvivlar inte på att du håller av mig, men du överdimensionerar dina känslor.

Keats Är icke det kärlek? Vad är kärlek om inte att förstora sin älskade till omåttligt mycket större dimensioner än en själv?

Fanny Jo, men du överanstränger dig med att så överdriva dina känslor. Jag ber dig bara att skona dig själv.

Keats Aldrig skall jag skona mig för dig.

Fanny Men om du aldrig skonar dig själv, hur kan du då i längden älska mig? Jag är rädd för att du kanske kommer att bränna ditt ljus i båda ändar, och det är inte hälsosamt.

Keats Det hälosammaste av allt i världen är kärleken. Om jag blott känner den så spelar det ingen roll om jag så blir dödssjuk.

Fanny Nej, säg inte så.

Keats Jag menar det.

Fanny Även om du menar det får du inte säga det. Jag vill ju behålla dig.

Keats Äntligen ett gensvar på min kärlek! Så vill du då bli min?

Fanny Kan jag väl vara någon annans, så som du ansätter mig?

Keats Då är du mitt livs enda totala dyrkan i all evighet.

Fanny Nu överdriver du igen.

Keats Nej, jag bara uttrycker min kärlek.

Fanny Kom ner på jorden. Böj dig ner, exempelvis, och knyt skorna.

Keats Vad gör det, om mina skosnören är upplösta? Vad gör det om hela världen är upplöst? Bara jag älskar dig, så kan hela världen och hela historien fara åt skogen med upplösta skosnören om den så vill.

Fanny Jag tror verkligen att du älskar mig, John, när du skämtar så.

Keats Det är meningen.

Fanny Jag får väl ta dig på orden då.

Keats Då är vi alltså förlovade?

Fanny Om du behagar kalla det så. (*de kyssas.*) Men din poesi är viktigare för mig än vad jag någonsin kan bli för dig.

Keats Min poesi är min kärlek, och all min kärlek är du. Min poesi är alltså du. Så låt mig få älska dig.

Fanny Ja, men håll ordning på versmåttens regler och rim! Utan rim och reson ingen kärlek!

Keats Som min härskarinna befäller. Din poet är slav för poesin och därför din ödmjukaste träl.

Fanny Säg inte så. Var bara mänsklig.

Keats Vad är mänskligare än kärleken? Och vad är jag om icke bara kärlek? Och vad är all min kärlek om icke allenast du?

Fanny Nu är vi där igen. Knyt dina skosnören.

Keats Aldrig så länge jag älskar dig.

Fanny Då föredrar du trams framför livets nödtorft.

Keats Livets nödtorft är bara trams. Men allt trams i världen är gudomligt om det bara är poetiskt.

Fanny Jag får väl ta dig för vad du är.

Keats Jag är rädd att jag inte kan vara något annat.

Fanny Då får jag väl knyta dina skosnören då.

Keats Bara om du insisterar.

Fanny Jag tycker om att få insistera på att få tjäna dig.

Keats Då har jag inte hjärta att säga nej.

Fanny Alltså, tillåt mig. (*böjer sig ner och knyter hans skosnören.*)

Keats (*omfamnar henne*) Nu är vi förenade för evigt.

Fanny Åtminstone för tillfället. (*de kyssas.*)

Scen 5. Rom, 7 juni 1819.

Mary Kom och lägg dig, Percy. Du har vakat i 60 timmar.
Shelley Jag vet.
Mary Det hjälper inte längre att du sitter kvar.
Shelley Jag vet.
Mary Vi måste leva vidare.
Shelley (*vänder sig till henne*) Tror du på det själv?
Mary Vad då ? Jag tror på ingenting mera.
Shelley På att vi måste leva vidare?
Mary Även om jag inte tror på det måste vi göra det.
Shelley Hur kan vi efter detta dråpslag?
Mary Percy, slaget har drabbat mig hårdare än dig. Jag var barnets moder.
Shelley Men han var min ende son!
Mary Jag vet.
Shelley Hur kan då vi leva vidare? Hur kan då världen leva vidare?
Mary Den stannar inte för vår skull.
Shelley Den borde göra det för Williams skull.
Mary Inga sorger kan stanna världen, inte ens våra.
Shelley Nej. De kan bara stanna våra egna hjärtan.
Mary Inte ens det kan de göra. De kan bara få oss att gråta och det oändligt. De kan bara ständigt öka vår smärta med att tvinga oss att leva vidare och tvinga våra hjärtan att fortsätta arbeta fastän vår lille son är borta! (*bryter samman, gråter hjärtslitande.*)
Shelley (*reser sig och tröstar henne*) Mary, jag trodde du var starkare än jag.
Mary Jag är bara en kvinna!
Shelley Men vilken kvinna! Utan dig skulle jag dö nu!
Mary (*torkar ögonen*) Tack det samma, Percy.
Shelley William är död, men vi älskar ännu varandra. Vi kan få en ny son. Det är aldrig för sent.
Mary Tror du på det?
Shelley Jag tror inte på någonting utom det.
Mary Då tror jag på dig, Percy.
Shelley Låt oss älska varandra och låta kärleken besegra sorgen. Ty vad är sorgen utom ett skriande rop efter kärlek? Sorgen är till för att dränkas av kärlekens tårar, ur vilket befruktande hav ett nytt ännu ädlare vackrare liv skall uppstiga, som Venus ur Kytheras böljor och Homeros eviga vågsvall.
Mary Min Percy, nu börjar du låta som vanligt igen. Jag tror att du har gripits av inspirationen.
Shelley Jag vet nu vad jag har att skriva. Du tröstlösa maktmissbrukshuvudruinstad, du eviga Rom, var Saturnus som slök sina barn är den evigt snålt härskande guden, jag skall skriva en tragedi om din makt, din förtappade påvestol och några av dess mest orättvist drabbade offer, och aldrig mer skall sedan Roms makt få härska med döden som medel förutan att sakna förbannande romare i en förkrossande majoritet. Jag skall skriva ett sorgespel över min bortgångne son som skall evigt befästa min eviga sorg här i Rom.
Mary Vad blir ämnet?
Shelley Den vällustige greve Francesco Cenci, som våldtog sin dotter och därför berövades livet av henne och hustrun och sonen som hämnd, som dock påven allenast fick vinning av, ty han lät avrätta hela familjen så att deras egendom och rikedomar lätt därefter kunde indragas av påven.
Mary Det blir då en romersk rejäl tragedi såsom gravmonument över vår spåde son.
Shelley Nej, ett vittnesmål om den demon här i Rom som tog livet av William.
Mary Du skriver då blott för att hämnas?
Shelley Nej, blott för att uttrycka sanningen.

Scen 6. London, hösten 1819.

Keats Jag är ledsen, Fanny, men vi måste skiljas.
Fanny Du är för odräglig. Varför vill du inte ha mig nu när du har vunnit mig?
Keats Jag måste vara sann emot mig själv. Jag måste därför prioritera konsten framför allting annat.
Fanny Du är bara egotrippad liksom alla män.
Keats Du har själv sagt ett antal gånger att det viktigaste med mig är min poesi. Den har min själ. Du har min kropp, men själen har en större makt med mig än kroppen. Därför måste jag försaka dig allenast för att dikta.
Fanny Varför kan du inte dikta i min närhet? Är jag då så dåligt sällskap att du bara längtar bort från mig när du är hos mig, att du känner dig berövad all din frihet av mitt sällskap, att du inte kan stå ut med ett normalt och mänskligt liv? Du är nog sjuk, John Keats, om du är sådan. Säg blott som det är. Du älskar mig ej längre.
Keats Du gör bara mig bedrövad med så grova lögner. Jag skall älska dig allenast hela livet, och beviset skall du få i mina ljuvligaste mest hänryckta dikter.
Fanny Torka dig i stjärten med dem om det är den enda kärlek du kan ge.
Keats Nej, Fanny, så får du ej säga.
Fanny Dikta då, i ensamhet och sjukdom under fåfäng verklighetsflykt och självdyrkan, älska då dig själv allenast, ty det är vad all så kallad poesi går ut på: narcissism; bli en fullfjädrad egoist som den där Byron som du dyrkar, han, som bara offerar sina kvinnor för sig, liksom Goethe. Framlev dina dagar under ständigt upptrappad självömkan, ty det är så alla effeminerade och självupptagna män beständigt slutar: de uppsöker ensamheten blott för att få frossa i sin kärlek för sig själva, men de finner i det frosseriet endast lidande, självömkan, sorg och död. Gå under, stackars herr poet, och var gudomlig för dig själv så mycket du det vill, men kom ej mer sen hit tillbaka för att trösta dig med moderssubstitutet, som ej orkar med så blödiga bedrägliga självdyrkare och sentimentalister. Res då till Italien och Venedig, till din dyrkade lord Byron och hans kurtisaner! Han kan trösta dig. Han lär ju vara bisexuell.
Keats Nu är du orättvis.
Fanny Ja, sanningen är alltid orättvis i all sin hänsynslöshet, men den är ej desto mindre sann. Adjö!
Keats Min älskade....
Fanny Håll dig till dina dikter framledes, finn dig en lämpligare älskarinna i din poesi, men vänta dig ej av en kvinna någon skonsamhet om du skall vara sådan.
Keats Du är grym.
Fanny Nej, bara ärlig. Dra åt skogen, din misslyckade förljugna diletterant! Om du dock blivit färdig läkare åtminstone! (*går och slänger igen dörren bakom sig.*)
Keats Hon vet ej vad hon säger. Hon har ingen alls förståelse. Men jag skall älska henne ändå. Hon skall ångra sig och längta efter mig när hon får se vad dikter jag skall skriva blott till hennes ära. Hon är bara kvinna och kan ej förstå hur högt och evigt trogen endast mannen dock kan älska henne. Hon har förolämpat mig, men jag har bara älskat henne, och det skall jag alltid fortsätta att göra blint och evigt. Därigenom skall min poesi starkt triumfera över jordisk kärleks inskränkta värderingar, som uttryck för den enda rena sanna kärleken.
(sätter sig vid ett vaxljus och börjar dikta på ett papper.)

Scen 7. Venedig, november 1819.

Teresa Guiccioli (17 år) Vem är det som söker mig?

tjänaren Greven.

Teresa Greven? Vad vill han, den geten?

tjänaren Han verkar uppriktigt sagt arg.

Teresa Kommer han för att gräla på mig efter att ha först låtit mig umgås med Byron ett halvår, så skall jag nog gräla på honom tillbaka! Släpp in den bedrövlige gubben!

(Tjänaren visar in greve Guiccioli, 60 år.)

Greven Min hustru! Jag har fått ett brev i min hand från er fader herr Gamba till er, där han giver er råd hur ni rätt skall umgås med er älskare, den där beryktade engelske horbocken kallad lord Byron.

Teresa Signor, har ni fått ett slikt brev i er hand har ni olagligt självsvåldigt kränkt er gemål med att uppsnappa det bakom ryggen på henne!

Greven Min hustru, ni bör icke tala om vad som här sker bakom ryggen! Jag vet nog att den där oduglingen varit er älskare nu i ett halvår.

Teresa Ni har tolererat det hittills i så fall, och varför då nu börja klaga?

Greven Jag blir till ett åtlöje! Jag känner horn växa upp ur mitt huvud! Jag tål ej att man talar om denna sak överallt bakom ryggen på mig! Ingen skall få ha så roligt på min bekostnad!

Teresa Det kostar er inget, signor. Ni är rikast i hela Romagna.

Greven Det kostar mitt rykte! Ni måste omedelbart sluta att umgås med den där förfärlige sprätten!

Teresa Jag föredrar då den förfärlige sprätten framför den bedrövlige gubben som inte kan älska!

Greven Min hustru! Ni kräver då skilsmässa? Tänk på vad det skulle bli för skandaler! Det skulle fullständigt vanära er hela familj!

Teresa Om ni tvingar mig välja så väljer jag honom. Det är i Venedig helt brukligt att alla har älskare. Efter sex månader med världens allra berömdaste älskare släpper jag icke min lord utan vidare.

Greven Var då förnuftig, min flicka! Förvisso har alla som vill sina älskare, men du utmanar den oskrivna lagen med att gå för långt och baktala din make och leva helt öppet med världens fatalaste kvinnoförförare! Du måste välja! Om du väljer honom så ger jag dig skilsmässans eviga vanära! *(Byron råkar komma.)*

Byron (ser dem och tvekar) Jag ber om ursäkt. Jag visste ej att ni båda var här.

Greven Kom bara in, käre vän. Vi stod just här och pratade om dig. Kom in.

Byron (kan inte dra sig tillbaka) Hoppas verkligen att jag ej störde er i något viktigt.

Greven Tvärtom. Du behövs i debatten. Du förstår, jag kan ej få min hustru att fatta reson. Ert förhållande har exploderat i allmän skandal. Jag har bett henne skiljas från mig om hon önskar att fortsätta leva så öppet med er. Tänk er vilken skandal det då bleve för hennes familj! Käre Byron, tänk efter! Hon är ju blott sjutton år gammal!

Byron Teresa, är du icke nöjd med att ha mig som älskare?

Teresa Jo, men den där gamla gubben är avundsjuk på oss och vill inte låta oss träffas mer.

Byron Greve Guiccioli, med all min respekt för er grannlagenhet och er värdighet, men er grevinna behöver mig. Ni kan ej slå ner en kil mellan oss och förbjuda vår vänskap.

Greven Jag vill ej förstöra er vänskap. Jag vill endast att ni som vanliga människor uppträder anständigt och håller er inom rimliga ramar.

Teresa (kastar sig om lord Byron) Lord Byron! Jag kan icke klara mig utan er! Utan er skulle jag dö!

Byron Är det mitt fel, herr greve, att hon är så omedelbar och spontan även i det offentliga?

Greven Nej, det är bådads ert fel! Ni går båda för långt med varandra när ni öppet lever tillsammans så skamlöst och utan att tänka på andra.

Byron Nåväl. Jag skall resa tillbaka till England och lämna de oöverstigliga Alperna mellan oss.
Greven Min gode lord, det är ädelt av er.
Teresa Om du reser, lord Byron, så dör jag.
Byron Det är dock en mer lycklig lösning än vanära. Det är för dig blott, Teresa, som jag reser bort, för att du skall få leva i fred för mig. Lev med din ära och din rike man. Jag uppoffrar mig gärna för dig.
Greven Gode lord, ni är storslagen!
Byron Nej, jag är bara ömt sentimental.
Teresa Ni ser själv, signor Greve, vad det är för en sällsynt underbar man ni vill driva i landsflykt från vårt vackra hemland. Och denna poet har till vår nations ära författat odödliga episka dikter om våra mest älskade skalder Torquato och Dante! Hur kan ni förpassa en sådan man utomlands? Hela Italien skall aldrig förlåta er!
Greven Aldrig har jag förolämpat lord Byron som skald!
Teresa Men ni gör det ju nu! För er skull tvingas han resa utomlands!
Greven Nej, ej för min skull. För er skull allenast.
Teresa För min skull! Jag räddade livet på honom! För min skull allenast är han vid liv! När jag träffade honom var han ett veneriskt sjukt matvrak som ej längre orkade ens lyfta pennan från bordet! Tack vare er hustru, signor, har lord Byron förblivit vid liv så att han kunnat skriva de eviga dikterna om våra eviga diktare. Är det ej sant, käre engelske lord?
Greven Kära hustru, jag måste ge vika för ditt argument. Konsten segrar som alltid. Jag kör icke bort din förtappade älskare. Han är ju olyckligtvis en odödlig och världsberömd diktare. Håll honom hos dig så mycket du vill, men tro icke att han orkar med dig i längden. (*går*)
Teresa Han gav oss fritt fram!
Byron Alltså får jag ej återse England.
Teresa Har du så stark hemlängtan?
Byron Blott efter min kära syster Augusta.
Teresa Som du låg i blodskam med?
Byron Hon är allenast min halvsyster.
Teresa Är det ej tillräckligt?
Byron Men jag är glad, min Teresa, att jag får behålla dig åtminstone litet till. Du är faktiskt den enda jag älskat som jag inte kunnat begå några grymheter mot.
Teresa Kan väl du vara grym?
Byron Jag förstörde mitt äktenskap blott genom grymhet, jag tog nästan livet av min stackars lagliga hustru, jag pinade henne och drev henne vansinnig, och lika grym har jag blivit mot alla som jag levat kvar med för länge. Du endast har ej ännu fått se den sidan av mig.
Teresa Jag tror icke den finns förrän jag själv får se den.
Byron Du får aldrig se den så länge jag älskar dig.
Teresa Älska mig då och för evigt.
Byron Jag kan ju försöka. (*de kysser varandra.*)

Scen 8. London, februari 1820.

Läkaren Hur känner ni er?
Keats Jag är ganska trött.
Läkaren Ja, ni verkar ganska överansträngd.
Keats Ändå har jag inte mer än bara skrivit.
Läkaren Men detta ert poetiska arbete kräver väl ganska mycket intellektuell energi?
Keats Jag kan sitta och fila på en dikt i veckor, och när den slutligen är färdig känns det som om jag borrar mig ensam igenom en bergskedja.

Läkaren Ja, ni tröttar ut er tankemässigt och nervöst. Det anser jag är roten till er sjukdom.

Keats Jag är alltså sjuk?

Läkaren Ja, tyvärr, och jag kan inte bota er. Jag kan blott ge er råd. Sluta med att dikta, och skaffa er en hustru som kan ta hand om er.

Keats Jag hade en hustru, men hon kände sig åsidosatt av min poesi.

Läkaren Därför har ni blivit sjuk.

Keats Men hur kan man bli sjuk av poesi?

Läkaren Man blir ej sjuk av poesi, det ädlaste och skönaste som människan kan skapa. Men just för att poesin är människans högsta konst är den ock svårast och besvärligast att skapa. Ni är synnerligen högt begåvad som poet. För er är därför den poetiska ansträngningen än digrare än för normala skalder, som lord Byron, till exempel, som improviserar blott och sedan kallar det för poesi. Han får betalt för sina verser, så han slipper tänka på hur de ser ut. Men ni anstränger er till maximum blott för att åstadkomma ren fulländad skönhet, och en sådan själslig ansträngning är mer påfrestande för kroppen än den tyngsta idrott; ty det är de spröda nerverna som får ta bördan av de ständigt hårt arbetande och digert tunga tankarna. Det är min teori. De flesta som jag mött som fått er sjukdom har ansträngt sig liksom ni nervöst och själsligt framför allt.

Keats Ni menar alltså att jag har att välja mellan poesin och döden eller livet utan poesi?

Läkaren Det menar jag uppriktigt.

Keats Är då icke livet utan poesi en värre död än döden?

Läkaren Ni har alltså gjort ert val. Då ger jag er ett år att leva, om ni lämnar England för att värma er i sydligare länder.

Keats Är det verkligen så illa?

Läkaren Ja, och det blir aldrig bättre, endast sämre. Först i döden skall ni plötsligt känna er helt frisk.

Keats Vad är det för en sjukdom som jag har?

Läkaren Jag ser den som en följd av neurasteni. Ni plågar er ihjäl med era dikters födslovåndor, och den enda boten är att ständigt arbeta allt hårdare, ty ingenting är mera skadligt för er sinnesfrid än sysslolöshet.

Keats Det är sant.

Läkaren Således piskar ni er ständigt till än hårdare ansträngningar, och därmed blir ni kroniskt överansträngd. Kroppen tål ej nervernas påfrestningar, immunförsvaret bryter samman, och man dukar under för massiva infektioner. Ni har ärftliga symptom till lungtuberkulos. Den sjukdomen har därför först av alla tagit er kropp i besittning.

Keats Det är då vanlig lungtuberkulos?

Läkaren Vad annars? Det kan vilken klåpare som helst förstå. Jag har blott benat upp dess troligaste upphov, och jag tror att ni än kan bli frisk om ni blott upphör med att dikta.

Keats Mamma dog i lungtuberkulos, min yngste bror även, och min broder i Amerika har även sorgliga symptom. Så låt mig dö som hela min orättvist hemsökta familj, om endast jag får dikta tills jag dör.

Läkaren Då dör ni desto säkrare. Det kan jag lova er.

Keats Jag tackar er, min käre doktor, för er ärlighet. Ni har sagt allt och inte dolt det värsta, som en man bör vara uppriktig mot en man. Vi är egentligen kolleger dessutom. En orsak till att jag beslöt att ej bli läkare var det fördömda hyckleri som läkare begagnar för att få behålla sina patienter: de kan aldrig säga hela sanningen. Ni har dock sagt den, och jag tackar er för detta mod ni visat.

Läkaren Jag försökte rädda livet på er med att säga sanningen, men ni vill inte låta er bli räddad.

Keats Säg, vad är jag skyldig?

Läkaren Ingenting.

Keats Det kan ni inte mena.

Läkaren Jo. Ni skall ju dö. Jag har ju inte lyckats rädda er till livet.

Keats En kirurg tar alltid väl betalt om än patienten som han opererar dör.

Läkaren Jag har ej opererat er. Jag gav er en anvisning om hur ni själv kunde operera er och ingen annan, men ni vill ej göra den operationen. Därför kan jag inte ta betalt.
Keats Jag tackar er, min vän.
Läkaren Och jag beklagar er. (*går*)
Keats Ett år att leva. Om jag värmer mig i sydligare länder. Det får då nog bli Italien.

Akt V Scen 1. Ravenna.

Shelley Nå, George, du ser ju frisk ut.
Byron Ja, jag kan faktiskt inte hjälpa det.
Shelley Menar du att det inte är ditt eget fel?
Byron Tyvärr är det nog inte det. Allt är den där flickan Teresa Guicciolis fel.
Shelley Menar du att du fortfarande lever med henne?
Byron Javisst. Har du inte följt med mina förehavanden?
Shelley Jag beklagar, men jag har haft så fullt upp med mina egna familjer på sistone och inte minst med din stackars avtackade Claire Clairmont. Det är ju därför jag är här. Men om du fortfarande har kvar grevinnan Guiccioli betyder det ju att du sammanlevt längre med den flicksnärtan än med någon annan inklusive din hustru och syster!
Byron Jo, faktiskt.
Shelley Du slår alla rekord.
Byron Man kan faktiskt nästan kalla mig stadgad. Jag höll ju på att gå under bland alla de svampiga kurtisanerna i Venedig som slukade en med hull och hår...
Shelley Jo, du var faktiskt ganska svampig där.
Byron Teresa har ryckt bort mig därifrån, inrutat mig i ett mera rutinmässigt liv, hållt mig fast genom ständiga intriger med hennes man och till och med fått mig politiskt engagerad.
Shelley Du har bara haft framgångar på sistone. Castlereagh, Metternich, påven, alla diskuterar dig, spionerar på dig och ryser inför dig. Gratulerar för resten till ditt senaste poem "Kain" var du äntligen vågar sjunga ut ordentligt.
Byron Walter Scott tog Gud i försvar mot mig men accepterade min dedikation till honom.
Shelley I vilket förhållande står du egentligen till barden som du slog ut?
Byron Han är som en far för mig. Det märkliga är att han alltid stått sig väl med mig hur illa jag än har behandlat honom.
Shelley Jag misstänker att han enbart är dig tacksam för att ha tagit över ansvaret för engelsk verskonst från honom. Jag gissar att han själv ville gå över till prosa.
Byron Han har inte skrivit något på årtal.
Shelley Tror du inte det? De anonyma Waverley-romanerna då?
Byron Tror du det är han?
Shelley Vem annars?
Byron Det får vi kanske veta så småningom.
Shelley Det finns ingen annan som skriver så bra på engelska idag utom John Keats.
Byron John Keats? Den där skrytsamme bländade juvenilen?
Shelley Ja, jag vet att du skrivit en del beskt om honom i våra litterära magasin. Men han är på väg mot Italien nu för att bli frisk. Kritikerna gick så hårt åt hans magnifika "Endymion" att han fick lungtuberkulos, sägs det.
Byron Kan man få lungtuberkulos av det?
Shelley Lungtuberkulos kan man få om man är lika känslig som majoriteten av mänskligheten är okänslig. Blir man då dessutom utsatt för orättvis behandling publikt måste man bli extra sårbar. Keats har dessutom förlorat sin mor och en yngre bror i lungtuberkulos.

Byron För det behöver man inte skriva som om man tog för givet att hela världen var tvungen att läsa det och beundra det.

Shelley Liksom jag skriver Keats inte för publik utan för förståsigpåare.

Byron Nåväl, Percy, där fick du hem en fullträff. Du har aldrig kunnat tåla min omåttliga popularitet.

Shelley Jag har aldrig klagat.

Byron Utom på mina levnadsvanor.

Shelley Du tycks leva bättre nu.

Byron Och ändå vill du slita min lilla dotter ifrån mig?

Shelley Det är inte jag som gör det. Det är barnets moder.

Byron ...som anser att flickan tar skada av sin vidlyftige far. Är det då bättre för henne att uppfostras bland ateister?

Shelley Modern vill ha sin dotter. Du har redan varit för grym mot Claire för att kunna vägra henne få sin dotter.

Byron Min grymhet mot Claire har Claire själv frambesvurit hos mig. Hon har gjort sig föraktlig i mina ögon.

Shelley Gör inte alla kvinnor det som du lägger ifrån dig efter att ha utnyttjat dem? Var det inte likadant med din hustru och alla dina venetianska mätresser? Ger du dem skulden för att du har förfört dem?

Byron Låt oss inte prata moral. Sådant vet du ingenting om, din lille ateist.

Shelley Jag vet vad som är rätt ur mänsklig synvinkel, och det är en högre moral än all kalvinism och puritanism i världen, med vilken du rättfärdigar att hålla din dotter inspärrad i kloster så att ingen av hennes föräldrar får se henne.

Byron Det var osäkert för Allegra att vara här. Jag var inne i en konspiration mot Kyrkostaten.

Shelley Jag vet. Och grevinnan Guiccioli är i Schweiz. Var det även osäkert för henne att vara hemma?

Byron Hennes familj dömdes till landsflykt.

Shelley Men är inte hennes man högt uppsatt i Romagna?

Byron Jo, men de är inte gifta längre.

Shelley Menar du att greven skilt sig från sin hustru?

Byron Ja. Hennes familj krävde det för min skull.

Shelley Så därför ryckte de bort sin dotter från både make och älskare. Jag förstår. Jag gratulerar dig, lord Byron, till ännu ett offer.

Byron Håna mig inte så där, Percy. Du ger mig bara samvetsqual så att jag en dag slutar illa.

Shelley Ursäkta mig. Men du släpper väl din dotter? Du kan väl inte hålla henne kvar i hennes klosterfångelse när hennes mor vill ha henne?

Byron Nej, det kan jag i längden inte.

Shelley Du borde komma och besöka oss i Pisa. Jag har även bjudit John Keats dit.

Byron Honom vill jag helst inte träffa.

Shelley Nej, för du har gjort honom för mycket ont genom dina elaka kritiska utlåtanden.

Byron Du måste komma över din bitterhet, Percy. Alla kan inte bli så berömda som jag.

Shelley Din berömmelse har du Walter Scotts och Goethes höga beskydd att tacka för. Vad jag skriver har ingen hjälpt fram utom jag själv.

Byron Du är avundsjuk.

Shelley Jag har tillräckligt med pengar utan berömmelse. Du skulle inte klara dig ekonomiskt utan din berömmelse.

Byron Det äger sin riktighet.

Shelley En annan som snart kommer till Pisa är Leigh Hunt, den frimodige buckanjären. Censuren i England har försökt tysta honom.

Byron Honom däremot skulle jag gärna samarbeta med.

Shelley Det gläder mig. Då skriver jag genast till honom att han skall komma genast. Hej så länge. (*bryter hastigt upp*)

Byron Vänta litet!

Shelley Vi ses senare. (*försvinner*)

Byron Alltid skall han jakta och stressa och piska på alla sina umgängesväänner! Knappt är han här så väcker han upp en ur ens djupaste törnrosasömn och aktiverar en till tusen, och när man äntligen börjar hänga med är han redan försvunnen.... Percy! Kom tillbaka!

Shelley (*återkommer*) Var det något mera?

Byron När du ändå skriver så flitigt över hela världen och ber alla komma till Pisa, så kan du lika väl också skriva till grevinnan Guiccioli i Schweiz och be henne komma dit. Jag vill inte träffa henne i Schweiz. Där finns för mycket engelsmän. Låt henne komma till Pisa.

Shelley Nåväl, hon skall komma till Pisa.

Byron Men varför så bråttom, min vän? Vi har ju inte setts på flera år!

Shelley Jag måste besöka din dotter i klostret.

Byron Det kan du göra sedan. Jag behöver dig. Grevinnan Guiccioli vet att jag inte bör vara ensam.

Shelley (*irriterat*) Det är bara nyttigt att vara ensam med sina minnen av allt man borde gottgöra, grevinnan Guicciolis förlorade förmögenhet, till exempel. (*går*)

Byron Han lämnar mig ensam med mina laster. Nåväl, ens laster är i alla fall bättre sällskap än minnena av ens synder. (*dricker*)

Scen 2. Casa Magni, La Spezia.
Verandan vid havet.

Shelley Jag beklagar, Claire, men han förbjöd mig att ta ut barnet från klostret. Man kan bönfälla en far, men man kan inte befälla över honom. Om han väljer att trotsa barnets moder och förvägra henne hennes eget barn är det på hans eget ansvar.

Claire Men hon är bara fem år gammal, och jag vet att hon far illa i klostret! Jag har blivit varnad för att det klostret har Italiens sämsta premisser!

Shelley Du måste klaga hos lord Byron.

Claire Jag kan inte se honom mera. Han har behandlat mig så outsägligt grymt!

Shelley (*för sig själv*) Hur ofta har jag inte sent omsider fått höra detta från Byrons före detta damer!

Mary Hur går det med båten, Percy?

Shelley (*gladare*) Den borde vara klar när som helst.

Mary Jag tycker inte om det.

Shelley Williams och Trelawny är perfekta sjömän. I deras sällskap kan ingenting hända.

Mary Men du kan inte ens simma.

Shelley Ändå har jag aldrig drunknat, fastän jag seglat med lord Byron.

Mary En gång höll ni på att gå under i Genève sjön.

Shelley (*lugnt*) Jag vet, men vi gjorde det inte.

Thomas Medwin Mary, du kan vara alldeles lugn för din make. Han är tryggheten själv. Han har ju ingen gud som kan döda honom.

Claire Om det är något jag inte kan med hos lord Byron så är det hans religiösa hyckleri.

Shelley Min klasskamrat anspelar på det gamla talesättet, Mary, att "den som gudarna älskar dör ung". Eftersom jag inte har någon gud kan jag heller inte dö ung.

Mary Man kan vara älskad av en gudom för det.

Medwin Även John Keats levde utan gud men dog ändå.

Shelley (*upprörd*) Keats? Är han död?

Medwin Ja, visste du inte det? Han dog för två månader sen.

Shelley Men han skulle ju komma hit! Till mig!

Medwin Han hann inte. Han var sjuk. Han orkade inte. Han kom till Rom bara för att dö. Han fick bara leva där i fyra månader och orkade knappast ens dikta längre den sista tiden. Men ni var väl inte särskilt goda vänner?

Shelley Han tyckte bättre om Byron, som hörde till hans fördomsfulla kritiker. Jag och Keats kom aldrig nära varandra. Jag uppskattade honom som poet, men han släppte mig aldrig in på sig. Han var rädd för att jag skulle dominera honom.

Mary Stackars Keats! Hur gammal blev han?

Medwin Tjugofem år och tre månader.

Shelley Han var en större begåvning än mig och Byron tagna tillsammans. Tidens oförstånd tog livet av honom. När "Endymion" kom ut, som var den enda stora dikt han fick fullborda, tävlade kritikerna sinsemellan om att avrätta den på brutalaste tänkbara vis. Leigh Hunt var upprörd i månader, och det var efter det som John Keats blev sjuk. Han förlorade båda sina bröder samtidigt, den ena i lungtuberkulos, den andra till Amerika.

Mary Här kommer lord Byron. Han ser askblek ut.

Shelley God morgon, George! Hur var det hos grevinnan Guiccioli idag? Har hon gett dig en avhyvling?

Byron Det är värre än så.

Shelley Du lär väl knappast vara den som sörjer John Keats?

Byron John Keats? Är han död?

Shelley Han dog av brustet hjärta för två månader sen utan att någon visste om det. Där var en mera okänd skald än jag, och fattig var han dessutom. Det var kritikerna som mördade honom.

Byron Min bästa Percy, du är orättvis. Du anklagar mig för mord på fel människa.

Claire (passar på) Vem mer har du mördat?

Byron Din dotter Allegra.

Claire (skriker) Nej!

Byron Hon dog i klostret utan att jag fick veta om det.

Claire (reser sig) Jag visste det! Jag visste att hon frös ihjäl där! Jag varnade er alla! Men ni struntade i mig!

Shelley Seså, Claire, inga scener nu. Vår vän Byron har lidit nog.

Claire Det har även min dotter! Hon fick frysa ihjäl i klostret utan att hennes pappa ens hälsade på henne! Han struntade i henne! Han brydde sig bara om att plåga mig med att vägra ge mig tillbaka min dotter! Han offrade sin dotter bara för att plåga mig!

Shelley (försöker trösta henne) Vi gjorde vad vi kunde. Hon mådde bra när jag hälsade på henne. Jag kunde inte ana att hon så snart skulle bli så sjuk. Paret Williams höll just på med att finna en inackorderingsfamilj här åt henne. Vi har bara kommit för sent, (*avsesides*) precis som jag kom för sent till John Keats begravning. – Var vilar han, Thomas?

Medwin På den protestantiska kyrkogården vid Cestiuspyramiden.

Shelley Det är samma ställe var vi begravde vår son, Mary. Vår son har fått världens finaste sällskap.

Byron Jag beklagar sorgen.

Shelley Vi beklagar *din* sorg, George. Vem fick du veta det av?

Byron Grevinnan Guiccioli.

Shelley Är det inte egendomligt att ryktet sist skall komma fram till den som det närmast berör? Hela Italien fick säkert veta det före dig, liksom säkert hela England fått kännedom om John Keats frånfälle före mig...

Medwin Jag är inte så säker på det, Percy. John Keats var bara känd av kretsarna omkring Leigh Hunt.

Shelley Så okänd kan endast den universellt betydande gå hädan.

Byron Vad är det för en smäcker jakt som kommer fram där bakom udden?

Shelley Men det är ju Ariel! Det är Williams och Trelawny som äntligen kommer med Ariel!

Mary (mera allvarligt) Det är segelbåten som herrarna skall leka med hela sommaren, bara för att ha något att riskera sina liv med.

Byron Det är inte så farligt, *Mrs Shelley*. Jag har suttit i samma båt som *Percy*, den blev vattenfylld i en storm och jag ville simma i land, men *Percy* vägrade överge fartyget. Därigenom kom vi båda och fartyget i land. Annars hade jag gjort det ensam.

Mary Lord *Byron*, vad ni är ryslig! Kom, *Claire*!

(damerna går med uppenbar avsky för lord Byron.)

Byron Har du kvar litet av din opietinktur, *Percy*? Jag skulle nog behöva lite sådant nu.

Shelley Jag förstår dig. Du kan alltid lita på mig. Du vet ju att jag aldrig skiljs från den trösten efter att *Harriet* dränkte sig och mina barn togs ifrån mig.

Byron Skall vi göra det gemensamt?

Shelley (skämtsamt) Vik hädan, frestare! Jag har viktigare saker att tänka på nu, när min segelbåt *Ariel* är här, än gamla sorger. Inte alla världens sorger, bekymmer och kval kan hålla mig i land nu en sådan här underbar dag! Kom, *Thomas*! Låt oss möta våra tappra skeppskamrater vid stranden! *(de går)*

Byron Endast jag blir ensam med min sorg och skuld och min grevinna *Guiccioli*, som jag tydligen ej slipper mer. Min sista älskarinna blev ett ankare som fjättrade mig fast vid botten. Likväl drunknar icke jag, ty jag är en alltför god simmare. Det är mitt öde att orättvist tvingas överleva medan alla mina offer dör.

(betraktar tankfullt det storslagna naturpanoramat över havet och kusten.)

Scen 3. Montenero.

en av Byrons tjänare Ska du tro att du ä' nånting va?

en av Gambas tjänare Sticker du upp truten? Ska du ha på käften?

Byrons tjänare Tigger du stryk?

Gambas tjänare Jag tror bestämt du muckar gräl!

Byrons tjänare Du din jävla dromedar!

Gambas tjänare Ska du säga, din snyltande bärfis!

Byrons tjänare Vågar du påstå att min husbonde är en snyltgäst?

Gambas tjänare Jag inte bara påstår det. Han är det.

Byrons tjänare Vet hut, din asgam!

Gambas tjänare Din falske lord med hela hans anhang kan dra så långt pepparn växer!

Byrons tjänare Varför det, din näsapa?

Gambas tjänare Därför att ni snyltande turistparasiter bara fördärvar hela Italien!

Byrons tjänare Detta kräver blod! *(drar kniv)*

Gambas tjänare Tack detsamma! *(följer exemplet. De slåss. Skrik och svordomar.)*

(Många andra tjänare skyndar till och försöker skilja dem åt.)

Andra tjänare (om varandra) Slåss inte i lordens hus! Skilj dem åt! Greven kan vakna! Hjälpl!
De slår ihjäl varandra! De skär sönder varandra!

Byrons tjänare Där fick du, din sprätthök! *(skadar Gambas tjänare)*

(Just då inträder Leigh Hunt med hustru, sex barn, kappsäckar, koffertar och en tjänarstab.)

Leigh Hunt Är detta lord *Byrons* hus?

Gambas tjänare Nej, det är greve *Gambas* hus, som lord *Byron* infekterar! Se!
Hans tjänare har redan inlett slakten på greve *Gambas* personal!

(stort gräl mellan tjänarna bryter ut, å ena sidan greve Gambas, å andra sidan lord Byrons. Nytt universellt slagsmål hotar bryta ut.)

Marianne Hunt Tror du verkligen vi har kommit rätt?

Leigh Hunt Jag fruktar det. *(Lord Byron inkommer.)*

Marianne Vad är det där för en fet och flottig figur?

Leigh Du store! Det kan inte vara någon annan än lord *Byron* själv!
George! Är det verkligen du?

Byron Vad pågår här?
 Leigh Dina tjänare höll just på med att skära pulsådrona av varandra när vi kom in.
 Marianne Leigh! Jag vantrivs redan på det här stället! Jag tål inte se blod! Uh!
(sätter näsduken för munnen)

Byron Har någon blivit skadad?
 Gambas tjänare Nej, ingen förbannad jävel har blivit skadad utom jag, din engelske utböling och översittare!
 Byrons tjänare Vad menar du med att förolämpa min husbonde?
(nytt bråk bryter ut under tumultartade former. Endast Byron håller sig leende utanför. Hunts barn börjar gråta och skrika.)
 Marianne Vad är det för ett ställe du har fört mig till, Leigh? Här kan ju ingen människa vara!
 Greve Gamba *(inträder plötsligt)* *Sacramento del diavolo!* Vad är det här för ett spektakel? Våga inte slåss, era indolenta babianer, inte framför engelsmännen!
(kastar sig in i striden, blir själv knivhuggen)

Teresa Guiccioli *(inträder i oordning)* Ack! Oh! Bevare oss väl! Pappa! Vad gör du! Vad i hela fridens namn! Hjälp! Mamma mia! *(skriker och blir hysterisk)*

Marianne Leigh, tänk på att jag är sjuk!
 Leigh Vi är fast här, kära du, och hänvisade till dessas barmhärtighet.
 Greve Gamba *(alldeles blodig)* Sakramentskade idioter! Sluta genast bråka eller jag slår er alla blodiga! *(tolv poliser inträder)*

Polismästaren I lagens namn! Ordning!
(till en underlydande) Lugna ner den larmande hopen!
(poliserna lyckas snabbt lugna ner alla de stridande)

Greve Gamba, jag har varnat er! Ni har blivit landsförvisad förut! Blir det igen bråk med våra engelska gäster måste jag låta köra ut er inte bara härifrån utan från hela Toscana!

Gambas tjänare Allt är den fege översittaren lord Byrons fel!
 Polismästaren I arresten med honom! *(Gambas tjänare föres ut.)*
 Vi har inte råd att förolämpa våra rika gäster! Å hela Italiens vägnar ber jag om ursäkt, min cavaliere lord Byron. *(bugar sig djupt)*

Byron De har inte bråkat med mig. De har bara bråkat med varandra.
 Polismästaren *(med fingret skakande mot skyn)* Men förolämpningen, milord! Förolämpningen!

Byron Den behöver ni inte hötta åt Gud med pekfingret för. Den har bara roat mig.
 Polismästaren *(slår klackarna i marken, morrar och går.)* Kom! *(poliserna går resolut ut.)*

Trelawny *(irländare med stora mustascher, en pittoresk uppenbarelse, inkommer.)* Hmh!

Byron Ja men där är ni ju, Trelawny! Var har ni varit så länge?
 Trelawny Hmh!

Byron Hur går det med min jakt? Har ni fått iväg den till Genève sjön ännu?
 Trelawny Hmh!

Teresa Guiccioli Men, caro mio, det var ju till Frankrike vi skulle!
 Greve Gamba Var det inte till Amerika ni två skulle resa? Skulle inte lorden transplantera en plantage där?

Teresa Säg inte att jakten redan är på Genève sjön!
 Trelawny Hmh!

Byron Det äger sin riktighet, greve Gamba, att jag planerar att plantera en plantage i Sydamerika, men vi reser nog inte dit direkt. Först reser vi nog till Frankrike. Men för närvarande förbereder vi oss för Genève, eller hur, Teresa? Det är väl dit du har fört jakten, Trelawny?
 Trelawny Hmh!

Leigh Skall ni alla resa nu när vi har kommit? Var det inte ni som lovade ta hand om oss?

Byron (*klappar honom på axeln*) Det finns alltid någon som tar hand om er, min käre Leigh. Var bara inte orolig. Men se! Här kommer nu vår käre Shelley!

Shelley (*inträder med Williams och några andra sjömän. Alla är käckt klädda och på friskt humör.*) Välkomna till Italien, kära vänner! Antligen är ni här! Nu kan man verkligen säga att hela familjen är återförenad!

Leigh Lord Byron ämnar genast resa till Genève.

Shelley Nonsens! George, du stannar här! Jag skall tala med polisen och se till att de inte låter någon av de dina landsförvisas på nytt. Men hur är det fatt, lady Hunt?

Marianne (*gråter*) Jag är bara så sjuk, för jag har ju dimpat rakt ner i ett sinnessjukhus! (*gråter*)

Shelley Seså, lady Hunt, lord Byron bara skämtar. Han är grym ibland men menar bara väl. (*bestämt till Byron*) George, du reser *inte!* Är det klart?

Trelawny Hmh!

Shelley (*till Hunts*) Byron har inget val. Han måste stanna kvar, för han har lovat att skriva en ny dikt till tidningarna här. (*bestämt till Byron*) Om du inte skickar en fullständig dikt till den nya tidningens första nummer så blir ditt hus och din familj stormad av pöbeln! Är det klart, George?

Trelawny Hmh!

Shelley Tyst, Trelawny! Säg, är det klart, George? Tänk på din värdfamilj! Du kan inte lämna dem i sticket utan vidare när de har gjort så mycket för dig! De har ju öppnat sitt hus för dig och gett dig fria händer med deras frånskilda dotter!

Byron Tyst, Percy. Tänk på mrs Hunt. Ja, jag får väl stanna då.

Marianne (*gråtande*) Här stannar vi då aldrig!

Shelley Jag vet var ni kan bo. Det finns plats i Palazzo Lanfranchi. Följ med mig, ta med era saker, så beger vi oss genast dit. Jag skall se till så att alla era barn kommer att trivas. (*familjen Hunt glömmer tårarna och mobiliserar sig.*)

Marianne Var som helst är bättre att bo än under samma tak som lord Byron! (*gråter igen*)

Shelley Du hör, George, vilket rykte du har hos kvinnorna i England.

Leigh Nej då, det är bara min hustru. England älskar dig än, George.

Byron Och jag hatar det fortfarande.

Leigh Du är oförfädd.

Byron Oförfäddligt är också England. Se bara på din fru.

(*Marianne och barnen försvinner ut nästan flyende.*)

Leigh So long, George.

Shelley Vi ses senare.

Byron Tack för att du tar hand om dem, Percy.

Shelley Någon måste ju göra det, men jag är rädd att deras klagomål bara har börjat. De får det bättre här än i England, men inte materiellt. (*går efter de övriga*)

Byron (*till Teresa, omfamnar henne*) Nå, Teresa, nu har det lugnat sig. Är du glad över att vi inte reser?

Teresa (*snyftande*) Du skulle gärna resa bara för att bli av med mig.

Byron Nej, min älskade Teresa, jag skulle gärna resa bara för att bli av med mina minnen. Men det är tyvärr omöjligt. De skall förfölja mig tills jag dör, och England är det främsta av dem. Eller vad säger du, kapten Trelawny?

Trelawny Hmph!

Byron Ja, du är den enda kloka av oss. (*går med Teresa.*)

(*Alla andra har för länge sedan skingrats. Endast den pittoreske före detta sjörövaren Trelawny står kvar och vrider sina mustascher med allvarlig uppsyn.*)

Scen 4. Palazzo Lanfranchi.

(Sent på kvällen. Det knackar på porten. Festmusik ute till vänster.)

Tjänarinna (kommer fram, ropar:) Vem är det?

Mary Shelley Mary Shelley och Jane Williams.

Tjänarinnan (öppnar) Cavaliere Byron sover redan, men grevinnan är ännu uppe.

Mary Väck lord Byron.

Tjänarinnan Men signora Shelley....

Teresa (kommer ner) Mary och Jane! Välkomna! Men så här sent?

Jane Var är våra män?

Mary Vet ni något om Shelley?

Teresa Men varför är ni så bleka? Vad har hänt?

Tjänarinnan De insisterar på att lord Byron skall komma ner.

Teresa (irriterat) Gör som de säger. (*Tjänarinnan går*)

Vad kan jag göra för er?

Jane Vet ni ingenting om våra män?

Teresa Har de inte kommit hem?

Mary De lämnade Livorno seglandes i måndags. Samma dag var det storm. Vi trodde aldrig de hade seglat i det vädret. Men ett brev från Leigh Hunt idag säger att de lämnade Livorno i måndags.

Teresa (tar Marys händer) Lugna er. De kan ha blåst över till Elba eller Korsika.

Mary Ni vet alltså ingenting?

Teresa Här kommer lord Byron.

Byron (inkommer) Vad är det nu då?

Teresa Shelley och Williams har inte kommit fram.

Byron Det är fest i byn. De har kanske mellanlandat där.

Mary (stampar med foten i golvet) Det här är inget skämt, lord Byron! Era hånande cynismer passar sig inte när Shelley kanske har drunknat!

Byron Han kan inte drunkna. Han har ju ingen gud och kan heller inte simma.

Jane Ni pratar i nattmössan, lord Byron! Skaffa fram min man i stället!

Byron Skaffa fram! Äkta män skaffar man inte fram utan vidare om de frivilligt har gett sig iväg.

Mary Hör inte på honom, Jane. Han är bara osmaklig.

Jane Ja, jag märker det.

Byron Sök ni efter era män var ni vill, men räkna inte med någon hjälp från mig.
(*vänder om och går.*)

Jane Vi måste resa vidare till Livorno, Mary.

Mary Ja, vi får nog göra det. Ursäkta att vi störde, grevinnan Guiccioli.

Teresa Ni får ursäkta lord Byron. Han är sådan.

Mary Just därför kan vi inte ursäkta honom. God natt.

(*Kapten Roberts inträder dyster i uppsynen.*)

Roberts Måste de festa i byn just denna natt?

Mary Vad ni ser för glåmig ut. Vad har hänt?

Roberts Mary Shelley! Ni här? Gå genast hem med er!

Mary Vad vet ni om min man?

Jane Och min?

Roberts (tar av hatten, slår ner blicken) De är borta.

Mary Hur? Vad har hänt?

Roberts Jag såg dem avsegla från Livornos hamn. Jag skulle ha seglat efter dem med Trelawny, men då blåste det upp. Jag fick inte upp mitt segel, och sjögången mot land blev så våldsamt att det blev omöjligt att kasta loss. Jag skyndade då upp i hamnen och sökte efter Ariel i min kikare. De höll på att reva seglen ute till havs. Då kom regnet. Det var omöjligt att se något mera. Havet blev vitt av skum och flöt samman med stormhimlen.

Alla skepp i hamnen fällde ut extra ankaren. Fiskebåtar kom flyende in från det stormande havet. Efter två timmar var allt klart igen. Då fanns inte ett segel i sikte över hela horisonten.

Jane De försvann, men de kan ännu komma tillbaka.

Roberts Det värsta återstår.

Mary Låt höra!

Roberts Vi har sökt efter spår längs stränderna. Vi har funnit Ariels lilla kanot och en tunna, som också kommer från Ariel.

Mary Är det allt?

Roberts Det var allt, tills Trelawny kallades till Viareggio. Ett lik hade flutit i land där.

Mary Vems?

Roberts Ingen vet. Fiskar och sjödjur hade ätit bort allt kött från de delar som inte täcktes av kläderna. Men Trelawny vet, när han kommer tillbaka. Han borde vara här när som helst.

Teresa Hur många var ombord på Ariel?

Roberts Shelley, kapten Williams och skeppsgossen.

Jane Här kommer Trelawny. Jag tycker inte om hans uppsyn.

(Trelawny kommer långsamt in emot dem.)

Mary Kapten Trelawny, finns det något hopp?

Trelawny *(tystnad)*

Roberts Var det Shelley, kapten Trelawny?

Trelawny *(tystnad)*

Jane Var det någon av de våra?

Trelawny Umph!

Mary O nej!

Jane Ve mig!

Roberts Vem var det, kapten Trelawny?

Trelawny Umph! Tre lik, alla vanställda av fiskar. Fullständigt oigenkännliga. Shelley, Williams, en gosse.

Roberts Hur kände ni igen dem?

Trelawny Två böcker i Shelleys ficka. Sofokles och John Keats.

Mary John Keats!

Roberts Fatta mod, flickor! Sorgen är allas vår arvedel.

(tar hand om Mary. Teresa tar hand om Jane. Black-out.)

Endast festmusiken från byn fortsätter ute till vänster.)

Scen 5.

En gyllene sandstrand mellan violett hav och Apenninernas fjärran vita toppar. Havet svallar lugnt och regelbundet mot stranden. Ett bål är uppbyggt på sanden, på vilket ligger resterna av ett vackert men lemläst lik. Likets figur är Shelleys.

Tilltagande skymning och månsken.

Byron, Leigh Hunt, Trelawny och en halvtropp italienska soldater är närvarande.)

Byron Tänd elden! *(Bålet antändes.)*

Ack, vilja av järn, mera flyktig än fjärilens vingar! Du trotsade Jupiter, härlige fåfänge stackars Prometheus, och vad blev kvar av din gudstrotsande heroism? Bara saknad, en bottenlös avgrund av saknad, ett svart tomt och ofyllbart hål i de samtliga människors hjärtan som unnades den saligheten att få lära känna dig. De endast dömde dig som icke kände dig, världen fördömde i fördomsfull dumhet dig för din förnuftstro och den ateism som allenast var klarsynt förakt för all vidskepelse. Jag kan vittna mot världen om att du var den allra bästa minst själviska man som jag någonsin känt. Men vår värld består av egoister. De leder den, och de bestämmer vad som skall värderas och icke

värderas, och därför är blott egoismen värderad. Vi tillhör ett svinnande släkte, vi fåfänga skönhetens dyrkare som vågar hänge oss åt känslig spröd poesi, som normala banala världsmedborgare snart ej längre kan med för att den är så svårt översinnlig. Och mest översinnlig var du, den perfektaste gentleman som någonsin existerat. Du ensam behärskade mig med din höga moral, du försvarade kvinnorna mot mig och vågade döma mig rättvist. De andra blott dömde mig orättvist eller ej alls. Nu är jag bara kvar, den befängdaste, siste och fåfängaste av poeter. Ej något kan mera försvara min tillvaro, ty du, min vän, ädle Percy, var ensam så modig att du kunde ställa upp mot hela världen för mig, liksom du även ensam försvarade vår unge vän apotekaren Keats, fastän jag själv grymt deltog i kritikerkårens förblindade slaktning av hans underbara högt strävande Ikaros-konst. Han var oskulden som föll för mänskornas nedärvda dumhets förstockade ondskas, du ensam tog honom i härligt försvar inför all evigheten, och din sista läsning var en ännu icke hopslagen volym av den unge John Keats. Nej, jag kan icke mera. Leigh Hunt, jag kan icke stå ut mer. Det är icke Shelley som har övergivit oss. Det är all tiden och världen.

Leigh Var stark, min vän Byron. Om du har förlorat din ryggrad i Keats så har mitt hjärta brutit och kan aldrig mer återställas. Mitt liv är en avgrund. Jag lämnade England i kaos och tog mig med nöd hit med min sjuka fru och sex barn. Här fanns möjlighet för mig att börja ett nytt litterärt liv med Shelley. Vi två, Byron, har icke något gemensamt. Med Shelley så ägde jag allt, hela världen och friheten. Nu är han borta, och jag lever ensam med helvetet kvar var jag är långt mer vilsen än du. Om du ej kan stå ut så kan jag i min tur ännu mindre ens leva.

Byron Men, min gode Leigh, har du då icke hustru och barn? Du är ännu mer stadgad än vad stackars Percy var, vars alla barn bara dog eller togs ifrån honom, förutom den siste. Du är etablerad tillräckligt för att ha anledning att leva. Jag själv – vad har jag? Bara lik på min väg, och än värre – en avlagd och vanärad hop älskarinnor.

Leigh Lord Byron, du har talat sant. Vi hör ej mer ihop. Shelley ensam förenade oss. Min fru kan icke tåla din dubbelt så yngre mätress, som du tagit ifrån hennes man och vars andra familjer du tvingat i landsflykt. Du har ingen idealism, bara övermod, skrytsamhet, odräglighet och en bottenlös omoral.

Byron Låt oss ej gräla nu redan här vid vår väns dödsbål. Jag har då en bättre idé. Vi är båda förträffliga simmare. Låt oss då pröva de vågor som dräpte de bästa av oss! Hur långt var de från stranden när rasande bränningar dränkte dem?

(kastar av sig kläderna, kastar sig i havet och simmar ut till jakten Bolivar, som ligger ankrad i viken.)

Leigh Ja, Byron, fly, ty det är allt vad du har förmått här i livet. Du kan bara fly från dig själv och det utan att någonsin lyckas. Ja, simma till havs emot alla de strömmar som livet kan vända mot dig, och vänd aldrig tillbaka, du granne och obotlige buckanjär! Det är allt du kan göra i livet, att trotsa den dumma och larmande hopen, det var din och Shelleys livs uppgift, men han kunde blott göra gott medan du endast vållade skada. Här skiljs våra vägar, här bryter en lysande samling av spirituella och klarsynta intelligenta förmågor upp för att ej någonsin mera förenas, det lysande sällskap av intellektuella individualister som Shelley så framgångsrikt samlade kring sig. Här slutar vårt liv, vid det brinnande liket av Shelley och Byron försvinnande simmande ut i sitt eviga mänskens förryckthet. Det fanns ej en vackrare själ än vår Shelley, och aldrig en mer oemotståndlig äventyrare än Byron.

(Trelawny sticker in handen i bålet och räddar Shelleys hjärta från att förtäras.)

Trelawny Jag har lyckats rädda hans hjärta.

Leigh Hans hjärta är med oss för evigt. Han själv, dock, har lämnat oss och det för evigt.

Trelawny Den gudarna älskar dör ung.

Leigh Han dog redan när Keats dog. Och den underbare begåvningen dog ännu yngre.

Trelawny Dock var Shelley lycklig mot slutet.

Leigh Ja, långt mera lycklig än han varit någonsin förr i sitt liv. Men nu är båda döda och lyckan med dem, medan endast olycklige Byron fortsätter att leva.
Trelawny Hur länge?
Leigh Ja, det får vi se.
(*Glöden från bålet falnar i solnedgången. Allt slocknar med elden.*)

Scen 6. London, många år senare.

Leigh Hunt Mitt liv blev ett kaos efter Shelleys död. Runt Byron var alltid allting ett kaos. Det blev bättre för mig efter att jag kom ifrån honom. Men du följde med honom till Grekland, Trelawny. Vad säger du? Var hans grekiska resa ett ansträngt bluffkort för att rädda ansiktet inför sin förlorade publik, eller var han verkligen seriös?

Trelawny (snor sina mustascher) En svår fråga, mr Hunt. Han var definitivt slut som diktare efter Genua, och han visste det. Ingen tänkte sämre om de sista sångerna i "Don Juan" än han själv. "Poesin är död," sade han, "och jag har överlevt både den och mig själv, till min egen dubbla olycka." Men han hoppades verkligen kunna åstadkomma något i Grekland. Det var hans sista fastklamrande vid livet. Han hoppades i det längsta att det åtminstone skulle bli någon mening med hans liv till slut. Dråpslaget för hans poesi, vet ni vad det var?

Leigh Nej?

Trelawny Brevet från Goethe.

Leigh Men det var ju enbart uppskattande?

Trelawny Ja, världens litterära ledare smickrade ihjäl lord Byron. Efter det skrev Byron aldrig mer något som han själv kunde tycka om. Hyckleri var hans livs största fasa, när till och med Goethe själv hycklade förståelse föll Byrons sista litterära illusioner, och efter det kunde Byron aldrig mer skriva skön poesi själv utan att uppleva sig själv som en hycklare. I Grekland kunde han åtminstone dö för en god sak, trodde han, och det hoppades han innerligt få kunna göra. Men han dog helt knäsvag i sin säng efter en lindrig förkylning.

Leigh Hurdana var hans sista stunder?

Trelawny Jag kan ännu höra honom yra. Han yrade alltid värtaligt och äkta Byronskt:
(*scenen visar en sjuksäng med en yrande Byron*)

Byron Herr doktor, tror ni verkligen att jag vill leva? Jag har inget kvar att leva för, och jag fick ej ens dö för Greklands frihet! Grekerna slåss bara sinsemellan, medan turkarna drar nätet åt kring dem och alla Europas stater lämnar dem i sticket, inklusive England. England är beroende av turkars pengar, ryssarna förlamar Österrike, och det ljuva Frankrike är lagt i bojor. Bara jag tog Grekland i försvar, och jag får dö här fullständigt vanmäktig i min säng! Men bättre är att dö på vilket sätt som helst än inte att få lämna livet när man levat färdigt. Jag är grundligt led vid livet, och jag skall välsigna den minut som jag får lämna det. Få människor har levat mera intensivt än jag. Jag har förbrukat sextio år på halva tiden, för jag har ju nästan aldrig sovit. Jag är nog bokstavligen en ung men utbränd gubbe. Jag fick hela världen alldeles för tidigt. Jag blev bortskämd av mitt öde och förbrukad av min egen ryktbarhet, och alla världens njutningar fick jag alldeles för stor frihet att hänge mig åt i alla tänkbara och otänkbara former. Nackdelen med detta alldeles för intensiva liv är att jag har förlorat alla illusioner och mänskliga ideal på kuppen. Därför har jag nog egentligen nu redan varit död alltsedan jag begrov mig levande i lasternas Venedig....

Trelawny Han var rädd, men bara för två saker: att bli sinnessjuk, som alla hans förfäder, eller att dö långsamt i sin säng, vilket han gjorde. För att få honom i form tog läkarna sig före att dumt åderlåta honom flera gånger, trots att han själv protesterade. Han blev som enda resultat blott ännu mera sömnlös och nervös och fick dessutom mitt i allt ett epileptiskt anfall. Men emellanåt så kunde han bli klar i bollen åter:

Byron (sängen belyses åter) Ni kan inte göra er en föreställning om de underliga tankar som ansätter mig när febern plågar mig från vettet. Jag tror plötsligt att jag är en jude, sedan en muhammedan, en kristen, alla tre på en gång och en medlem av varenda sekt tillhörande de tre religionerna, och att jag skall förena alla tre. Framför mig ligger evigheten och all världens rymd, och jag kan inför dessa svindlande själsflykter bortom fantasi och verklighet blott känna mig fullkomligt nöjd.

Trelawny De åderlät den nyckfulle på nytt, det var tre klåpare till läkare plus en av deras assistenter, och de kliade sig grinande av konfundering bakom öronen och blev ej klokare för det. De kunde ej begripa sig på Byrons sjukdom som var ytligen så lindrig men som Byron tydligt höll på att gå åt i. Byrons motståndskraft var slut, och han gav helt medvetet själv upp livet:

Byron Era mödor att försöka rädda livet på mig är förgäves. Det är bara så att jag nu måste dö. Jag klagar inte över livets snöpliga förlust, för jag begav mig hit till Grekland bara för att dö för något skönt och slippa mina levnadsmödor. Allt det sista som jag ägde har jag offrat för mitt Greklands sak. Nu ger jag även den mitt liv.

Trelawny Det var det sista vettiga han sade. Sedan blev han kroniskt snurrig tills han avled stilla efter några dagar.

Leigh Fick han någon alls betydelse för Greklands frihetskamp?

Trelawny Ej militärt åtminstone. Det vackra Missolonghi blev helt utbombat och utplånat med marken senare, och turkarna blev klart situationens herrar. Då svek hela Europa Grekland, som det redan gjort år fjortonhundrafemtio, Konstantinopels fall såg åter ut att bli ett faktum, alla såg situationens hopplöshet och verkade ge upp, förutom Byrons läsare i England. Dessa krävde i en allmän opinion att England skulle ta upp Byrons frihetsmantel och försvara grekerna mot turkarnas förtryck, och England gjorde det och fick så småningom Europa med sig. Detta är det Byronska miraklet, som allena räddade det fria Grekland.

Leigh Ja, det var nog vad jag trodde. Men vad dog lord Byron av egentligen?

Trelawny Det visade sig underliga fenomen vid obduktionen. Byrons hjärna var en gammal gubbes. Dura mater var fastvuxen vid den yttre skallens ben, och pia mater var alldeles blodsprängd. Byrons hjärta var i dåligt skick, och levern var förbrukad. Om lord Byron överlevt sin 37-årskris så hade han ej överlevat särskilt länge.

Leigh Mycket märkligt. Medan Keats och Shelley dog förrän de ens begynt att leva. Ingen av dem blev ju trettio år.

Trelawny Men Shelleys död blev märkligast: med Keats' bok öppen stoppad i all hast i fickan inför ovädrets annalkande, helt vanställd intill oidentifierbarhet av havets liv, gömd provisoriskt i en grav vid havets sandstrand, omöjlig att transportera på grund av bestämmelserna i Toscanas sanitetsförordningar, kremerad därför inför Medelhavets öppna eviga anlete, med lord Byron, mig och dig som vittnen, och först sedan transporterad såsom stoft i urna till sin sons och John Keats' sida i Roms främlingskyrkogård vid Cestiuspyramiden.

Leigh Shelley inbjöd Keats till sig, men det blev Keats som fick sin ödesbroder hem till sig till slut.

Trelawny Vem var den största skalden av de tre?

Leigh De hade alla sina brister och förtjänster, Byron lysande som ordkonstnär och mänsklig psykolog men karaktärssvag intill sjuklighet, den ädle Shelley lysande som karaktär och filantrop men alltför överjordisk och orealistisk, liksom Blake, som skald; och Keats, den klaraste och renaste av dem som formbegåvning och som språkonstnär men drabbad hårdast av dem ifrån början av en dödlig sjukdom.

Trelawny Det finns de som säger att han aldrig blivit sjuk och dött om inte kritikerna så hårt hade utsatt hans "Endymion" för angrepp.

Leigh I så fall så dog de alla tre allenast av sin samtids bristande förståelse.

Trelawny Kan de bli rättvist uppskattade och förstådda någonsin?

Leigh Det kan nog Keats och Byron bli men icke Shelley.

Trelawny Varför inte Shelley?

Leigh Hans förstånd var icke helt av denna världen. Han var alltför klok för att vår arma mänsklighet skall någonsin förmå upphinna honom och bli lika klarsynt.

Epilog.

Mannen Ni har ej sagt mig något.

Damen Är det icke nog?

Mannen Ni har blott givit mig ett skuggspel utan tydliga konturer. Vad blev det av Byrons barn och Shelleys?

Damen Shelleys son med Harriet dog. Hans andre son med Mary är idag den legitime baroneten Shelley. Alla Byrons barn var märkta av hans ärftliga beskaffenhet. De dog ej äldre än sin far, blev galna liksom han, blev blott bemärkta, liksom han, på grund av sin excentriskhet och fick ej någonsin uppleva vanlig mänsklig lycka. Samma öde drabbade hans samtliga mätresser. Både frun och systemen dog i grämelse och fattigdom. Hans dystra destruktivitet blev ej blott Keats och Shelleys, fruns och systemens, barnens och hans älskarinnors öde. Allt han rörde vid blev smittat av hans gåtfulla förbannelse, som han ej kunde kontrollera själv.

Mannen Men Byrons manliga kamrater kunde även klara sig rätt hyfsat. Se på Hobhouse, till exempel.

Damen Ja, de undvek att bli drabbade om de var tillräckliga idioter. Hobhouse var den imbecillaste av dem. Det brittiska imperiet består av sådana.

Mannen Dock älskade ni även Byron, och ni lever än.

Damen Nej, vilseledde man, jag var ej någonsin förälskad i lord Byron. Jag var bara fascinerad av hans rykte, och jag tyckte om hans poesi.

Mannen Men han gav er ett barn.

Damen Som han var fullständigt likgiltig för. Långt mer bekymrade sig Shelley för det. Endast Byrons grymhet trotsade den gode Shelleys ädla konstruktivitet och ärliga idealism.

Mannen Så ni var mera kär i Shelley?

Damen Ja, det var den enda man jag älskade, och det är mitt livs hemlighet.

Mannen Då var ni i praktiken som hans tredje fru?

Damen Han hade aldrig någon fru förutom Mary. Harriet var en stackars vild hysteriska som Shelley hade oturen att råka ut för. Hon var blott hans förberedelse för riktig kärlek, och den fann han endast hos sin Mary.

Mannen Vad blev det av Mary sedan?

Damen Hon och änkan Williams levde samman oskiljaktigt i Italien under många år, och båda uppvaktades träget då de ännu var helt unga och tilldragande. Kapten Trelawny friade till Mary men fick nej, ty Mary hade karaktär och höll på namnet Shelley. Frun till kapten Williams, lilla Jane, blev uppvaktad av Shelleys ungdomsvän, den fräcke Hogg, som friade till henne. Hennes svar blev ja, men hon vågade bekänna före vigseln att hon aldrig varit gift med kapten Williams utan hade någon annan laglig man i Indien någonstans. Det blev ej någon vigsel därför, men Hogg vidhöll sina föresatser, och de levde samman lyckliga i alla sina dagar.

Mannen Och ni själv?

Damen Jag är en katolik idag som lever endast för välgörenhet.

Mannen Ni övertog då icke Shelleys ateism.

Damen Min vän, ni har fortfarande ej fattat Shelleys karaktär ett dugg. Han kallade sin livsåskådning ateism blott som ett understatement av att han långt bättre kände Gud än alla andra.

Mannen Var han då gudomlig?

Damen Han var "Gud med oss", "Immanuel", om något.

Mannen Vem av sina fruar älskade han mest?

Damen Vad menar ni?

Mannen Jane Williams skröt för Mary, efter deras karlars skeppsbrott, om att Shelley älskat endast henne och långt mer än Mary.

Damen Då är ni alltså bara en som vill ha publikfriande skabrösiteter. Det såg jag nog genast på er när ni kom. Vik hädan, snuskige fransos! (*kör ut mannen*) Ni kommer aldrig att förstå den ädle Shelley! Allt ni skriver om den bästa människa som levat kommer att bli falskt och helt missvisande! Er vinkling av de renaste idealistiska motiv i köttslig riktning är för avskyvärd!

Mannen Det är väl ändå sant att Byron var fullständigt skrupelfritt bisexuell? Hans homosexuella vanor och tendenser var måhända den förbannelse han förde med sig?

Damen Unge man, jag borde icke ha berättat något för er. Ni vet ingenting om själen och dess egenskaper. Vad ni tänker på är enbart snusk.

Mannen Men det är endast sådant som är säljbart litterärt i dessa dagar!

Damen Därför dog lord Byron, Keats och Shelley, som var världens sista riktiga poeter. Deras efterföljare, som Tennyson och Browning, är blott tramsiga pratmakare på vers. Men Byron kunde dikta! – om än han icke kunde älska. Keats var Englands största litterära löfte efter Shakespeare, och den underbare Shelley var den ädlaste, mest ogripbara och mest idealiska person och diktare som någonsin fått leva. Blott i Beethovens musik har jag hört något som har liknat Shelley. Aldrig kan en bok ge rättvisa åt honom. Därför vill jag såsom avsked gärna ge er ett gott råd.

Mannen Vad då?

Damen Skriv ingenting om Shelley. Nöj er med att granska närmare lord Byron, vars svagheter ni är bättre ämnad att förstå än Shelleys dygder.

Mannen Men de hade väl ändå ett så kallat förhållande?

Damen Får män ej känna män förutan att de blir förknippade med homosexualitet? Jag säger er, att sex är människans förbannelse, och att allenast konsten, framför allt musiken men litteraturen även, höjer sig däröver. Blanda sex i konst, och konsten blir fördärvad! Därför är litteraturen alldeles fördärvad nu för tiden genom den så tarvliga naturalismen. Och vad som därefter följer i form av den dekadans ni själv representerar är om möjligt ännu värre. Byron, Shelley och John Keats är döda! Låt då oss, som kände dem, åtminstone få hålla deras minnen kära och i fred! Låt den som ids få hedra den som det förtjänar! Sådana som ni, litteraturens flirtande blodiglar och publiktiltvända parasiter, har ej något mänskovärde och vill blott beröva mänskligheten det individuella mänskovärde som än här och där kan finnas kvar på alltmer glesnande och sällsynt håll. Herr prosaist, jag kan ej annat än förakta er, ty ni kan aldrig skriva någon poesi.

(Hon tystnar. Mannen vet inte vad han skall säga, kan slutligen inte annat än stiga upp och avlägsna sig med skam i kroppen utan att han själv förstår varför. Han har ju icke rört den gamla damen, men han känner sig ändå som en skändare.)

Slut.